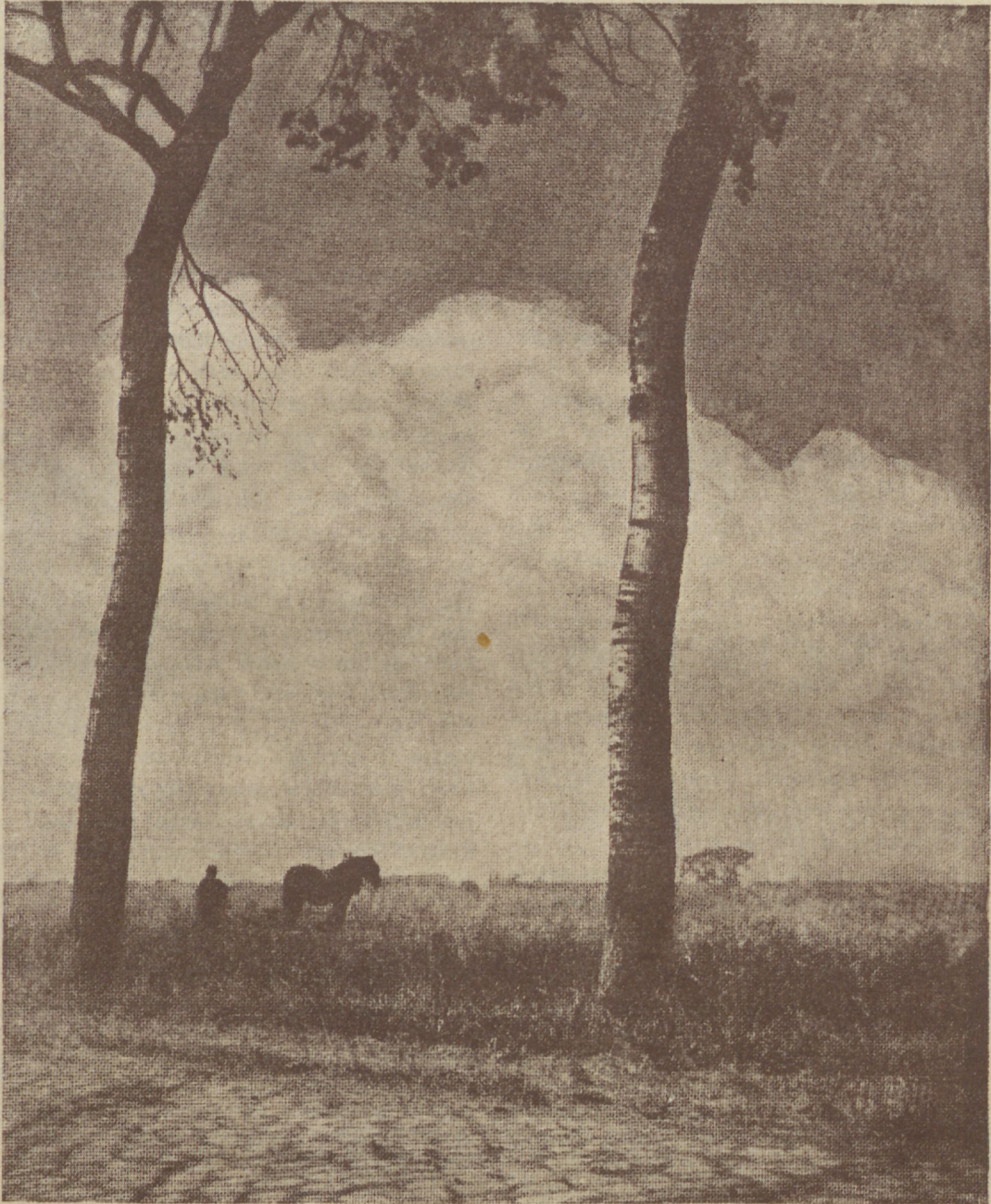

Moorte Ghu

Nr. 4   1925

„Kristuse ja koguduse eest“

E. Usklikkude Noorte (Uskudewaheline) C. E. Liit.

Juhataja: K. L. Marley — Tallinn, Kotsebue tn. 6—2
Kirjatoimetaja: J. Peipmann—Tallinn, Allika tn. 5—6
Laekahoidja: A. Pitkjaan — Tallinn, Loode tn. 12—9
„Noorte Elu“ — toimet. aadr.: Tallinn, Iisraeli tn. 12—6
„ „ — talituse „ „ Luise tn. 11
„ „ — kirjad „ „ Postkast nr. 284.

„Noorte Elu“

maksab aastas:

liht paberil postiga . 130 mk., postita . 120 mk.
heal „ „ . 200 „ „ 190 „
Wälismaale liht paberil 180 „ heal paberil 250 „

O crux, ave spes unica!

Stokholmi surnuaial kõrwalises nurgas seisab lihtne rist, millele on kirjutatud ülewalolewad sõnad, mis tegelikult tähendaksid: „Tere o rist, mu ainuke lootus!“

Kes puhkab seal risti all?

August Strindberg, üks suurimaist Rootsi kirjanikest. Tema elu wiimased silmapilgud ja surm on suur jutlus.

Strindberg oli jumalasalgaja. Kibedaid pilkesõnu kirjutab ta oma tõis jumalikest asjust, missugused iga tõsikristlasele on pühad ja kallid. Igaüks, kes on lugenud tema kirjatõid, on kindlasti tähele pannud, missugune Kristuse wastane uskmata meele waim seda meest walitses. Suurt tarkust tarwitati oma annete kombel, mis tõi waid needust inimkonnale.

Möödusid päewad. Inimesed sammusid teed surma ja kohtu poole. Aug. Strindbergile oli jõudnud eluõhtu. Suure Kohtuniku ees tuleb aru anda. Ta on ebalootuste wallas. Patuneedus rõhub raskelt ta peal. Strindberg ootab selles ahastuses surma. Ta kirjutab mõningaid sõnu veel jumalagajätmiseks elule, lõpetades kirja järgmisel kombel:

„Asetage ristilöödu kaju puusärki mulle rinnale. Katke mind ruske pääliskuega. Püstitage mõnesugune puurist mu hauale ja

sellele mahutage sõnad: „O crux, ave spes unica!“ Olgu mu haud kõrwalises, tähelepanemata paigas. Ei iialgi mälestussammast! See on mu kindel lootus.“

Nii lõppes seile suureandelise mehe elu, kes kord elu warasemal päewil oli pilgates wõidelnud elawa Jumala wastu. Kuid nüüd oma päewade lõpul läheneb kui suur patune roomates ristile selles lootuses, et pattudest rõhutud süda saaks sealt seda rahu, mida ei wõinud anda südamele ei maailm ega selle naudingud. Kõik muud lootused olid petnud ja kadunud. Oli waid üks lootus jäänud ja see lootus tõusis Kristuse risti poole.

Milline waldaw tunnistus seegi on meie aja uskmata soole. Ja missugune hoiatus! Me põlgame nii mõtlematult seda suurt armu, mis ristilepituses maailmale ja patuseile pakutakse, kuna weel wõiwad tulla päewad, millal me kibedasti wajame seda armu. Kuid siis wõib-olla on arm meist kaugel, kui oleme ta kord ära heitnud endast. O, hakka kinni päästmisest, mis ristis sulle pakutakse, just nüüd, kui tunned weel, et Issand sind tõmbab armuga südametunnistuses ja Pühawaim sind weel kutsub!

Soome keelest P. S.

SISU: Roosid ja okkad. Eino Wiljaranto j. P. S., lk. 63. Wägi teenistuseks. Dr. R. A. Torrey j. Joh. Sarow, lk. 64. Kutse. (luuletus) M. Krimm, lk. 65. Ajanõue. E. Mill, lk. 66. „C. E.“ liikumine Eestis. — er., lk. 67. Mida sa külwad? . . . (luuletus) Oskar Leilow, lk. 72. „Christian Endeavour'i“. (C. E.) liikumine. G. T., lk. 73. Esimene rajariikide C. E. konwerents Riias R. — H., lk. 76. I. Tallinna usklikkude Öppiware Noorte Alliantskursus 1925. a. Viktor Verus, lk. 78. Hinge laul. M. Krimm, lk. 79. Walumägi. J. Andrep, lk. 80. Juuli Andrep. R. W., lk. 81. Konstantin Heinrichson M. W., lk. 82. Ja warjud kiirustawad teel . . . lk. 83. Assiisi Franz. H. v. Rederni j. Sarow, järg, lk. 84. Juubal. H. v. Redeni j. O. W., järg, lk. 85. Kodumaa teateid, lk. 86. Wälismaa teateid, lk. 86. C. E.-laste piiblitugemise teema- raamat, lk. 87. Kuulutused, teadaanded, lk. 88. Kaane pilt: Hollandi maastik. H. F. Mortimer'i üleswõte. Pildid tekstis: Esimene C. E. Ühing Bulgaarias, lk. 66. Jaan Peipmann, lk. 68. H. Medelmann, lk. 69. J. Laar, William ja Eeli Jokinen, lk. 70. K. L. Marley, Esimene liidu juhatus, lk. 71. Praegune liidu juhatus, lk. 72. Willistoni õpetaja maja 1881. a., lk. 73. Willistoni Kongregatsionaali kirik Portlandis, lk. 75. Mustpeadeklubi maja, lk. 76. S. Gildemaja, Konwerentsist osawõtjad wennad ja töötegiad, lk. 77. Rudolf Schäferi joonistus, lk. 80. Juuli Andrep, K. Heinrichson, lk. 82.

Noorte Elu

Gesti Usklikkude Noorte C. E. Liidu häälekandja

Nr. 4

Viies aastakäik

1925

Roosid ja oftad.

a tuli mu juurde nii rõhutada. Ennem olin teda ikka näinud elujõulisena ja rõõmuft üle woolavana. Nüüd oli jäänud järele ainult wari endisest. Araelatud elu oli jätnud tasse sügawad jäljed.

„Nüüd on mu elu abitult lõpul,“ ütles ta kustuwal häälel.

„Wõi lõpul? Nüüd wast peaks ta minema kõige paremini!“

„Mii — ja, feda ütlewad muudki kõrwalised inimesed, kuid ise näen waid õudset puudust enda ees ja sünged aimdused waldawad alati meeli. Nad piinawad painajana ja mu hing ei leia filmapilkugi rahu.“

„Kas teie siis ei olegi olnud õnnelik?“

„Dlen — ja eil! Oli küll minulgi see aeg, mida inimesed nimetawad noorusõnnetekewadeks, kuid see oli nii wäga lühike mu elus. Ja seegi oli waid wale õnn, kuigi feda siis ei mõistnudki. See oli see, mida inimesed mõisteldes ostawad, pannes altarile oma hinge ja ihu, kuid siis saawutades feda omal ajal, waene jüda haigeks jääb, kitudneb ja sureb piinawasse nälga.“

Ta jutustas kurblikult külmalt ja kajawal häälel, milles tundus samuti sügaw abitus ja kogu lõhkitud südame walutaw lootusetus.

Di, kuidas tunnen kaasa talle! Noor palju oodatud sõprade ja õpetajate poolt weel mõnede aastate eest ja mida ifegi olin rõõmus olles waadanud — kas tema see on, kes nüüd mu ees küüruwajununa kummardeb kui haawatu! Tema, kelle ees elu oli näi-

danud awawat kõige roosilisemaid teid. Tema, feda mõned teised olid salajase kadefufega waadelnud.

„Ja mis on fünd, armas sõber, wiinud niifugufesse seifuforda,“ fain waewaga küfida.

„Jlmaaeu paistab olewat jutustada sellest kurbufest, elu kummalisest kahekülgufusest, mida waewalt keegi wõib täiesti mõista.“

„Eh! fiiski on parem julle enesele, kui faad sellega enda koormat kergendada. Ja eks ole ju kästud üks teife koormat fanda!“

„Jnimabi on asjatu! Ei taha ega tarwita feda enam. Oma asja loodafin ainult wõiwat weel õendada enneku . . .“

„No egas aga“ . . .

„Ara küfi minult midagi sellest, palun, nii jutustan mõne sõnaga oma elu kummalisest mõõdumisest neil lühikestel filmapilkudel fu juures.“

Ragu tead, püüdsin minagi oma elu parandada kooliajal. Sellest õhtuft algafin, millal-fügaras patutundmises lamafin Jssfanda ees ja fain armu ja andeksandmisrahu oma hinge. Siis algas kõige õnnelikum aeg mu elus. Mäletan weel neid, mõnda koosolekut, kus üheskoos käifime. Rääkisime siis palju sellest, kui mõnejugufed on need küfatused ja hädaohud, mida waenlane seab eluteekäijale ette. „Peab olema walwel, walwates ja paludes,“ ergutati koosolekul jälle, kui wastufena meie rääkimistele.

Ja püüdsin minagi ufus edafi. Rõif paistis minewatki ka algufes hästi. Urwafin ju ifegi, et enam midagi tõsifemat hädaohtu ei ole. Mina seifin, kui ka muud ära jäid meie hulgast.

Kas mäletad siis feda forda, millal mina lubafin minna mõnede ufkmate sõprade juurde õhtut mõõda faatma, et rääkida neilegi neift igatfufest, mis minu

hinge siis täitsid. Kuid just see kord oli minu lange-
mise alguseks. See oli nii salapäraselt waimustaw, et
ei oleks osanudki seda karta. Kuid wähesest see aina
algab. Seda märkasin tõsijelt, et ei jõudnud jutuaja-
mist juhtida ufuasjade peale. Aeg kulus kõiges muus
tühjas. Mõtlesin siiski järgneval korral tajuda oma
kogematust. Kuid omaks imestuseks märkasin, et ei
õnnestunud mul ka teisel ega kolmandal — isegi wiien-
dal korral eesmärgile jõudmist. Mõndagi nõrka kat-
set küll ka tegin, kuid kohe need ju alguses ära läm-
matasti. — — Wiimaks waitisin. Ei püüdnud enam.
Wõin ju seda omale pidada — nad ei näi kuidagi
loobuwat omast, kuigi räägiksin. Tegin sõpust mure-
tutega. Tingisin südametunnistuse ja Jumala ees.

Keegi ilus neiu oli see, kes pani kui luku mu suu
ette. Temal oli aina walmis „wää“ tagawaraks, kui
mina natukegi katkusin puudutada jumalike asju. Es-
malt tundsin wastumeelsust selle wallatu wõrukaela
wastu, kuid wähehaawal hakkasin taht lugu pidama.
Katkusin wõidelda selle wastu alguses, kuid märkasin
kord korralt, et ifka enam temasse kiindusin. Lõpuks
olin täiesti temast kui nõiutud. Ei tahtnudki enam
muud teada.

Nagu mäletad, jäi ifka harwemaks minu koosolekui-
käik, kuni jäin hoopis ära teie hulgast. Olingi kadu-
nud mees. — —

Mäletad, kui siis tabasid mind kord tänawal?
Sina soowisid õnne minu kihluse puhul ja küsisid minu
olukorda. Ja kuidas kinnitasin siis ennast olevat
täiesti õnnelikku, niijuguse, kelle elu on aina kõndimine
läbi rooside. Nii see mulle paistiski, mu aluseta rõd-
must ja tulifest armastusest pimestatud filmile. Kui
siis küsisid mu südamet seisukorda Jumalaga, naerata-
des waid wastasin: „Ei nüüd enam selleks aega ole.“
Ega olnudki aga!

Mu elu oli saanud nüüd uue, wabama ja päikese-
paistelisema suuna. Ei olnud midagi rõhuvat, waid
üksainuke armastuse rõõmupidu, milles ei jõudnud
kõike wähemaid mäletadagi ega ise süüdistusile maad
südamet anda.

Kui siis terwiseks joodi, kinnitati lauakõnes, et
meie olla kõige õnnelikumad inimesed maailmas ja nii
mõtlemine isegi.

Kuid meie kodu õnnealus oli rajatud ainult inim-
otsusile. Muretult elu algasime. Ei siin saanud olla
Issand ligi — ei seda mu pruut ka sugugi tahtnudki!
Ent mina, wilets, ju alguses wahetasin Jumala taht-

mise minu elu suhtes tema tahtmisega. Efti argtuse —
pärast armastuse pärast. Lühike oli meie arwatud
õnneaeg. Ta külmenes. Oli truuduseta. Siis kistuti
eesriie kõrwale ja ma nägin oma elu koledeks alastuses.

Mis ma olin teinud! Müüdnud olin oma hinge
tema pärast, kes näis mulle nüüd wäärtuseta elus,
wahetanud Jeesuse wäheha eest kui Juudas.

Meie kodu muutus nüüd ääretult kitsaks ja pime-
daks. Päike oli pagenud. Eludim kildudeks läinud.

Tema kannatas minu sünguse pärast ja jutus'as
meie aja wabameelsest seltsimiseft, milleft mulgi tuleb
osa wõtta ja mitte kõrwale wedada. Hakkasin lõpuks
kolevalt kannatama ta ligiduseft.

Suur kurwastus- ja ärkamisaeq ei saanud siiski
minule tõusmiseks, waid langemiseks sügawamale. Hak-
kasin jooma. Jõin ja taas waid jõin! Siia jõkke mõt-
lesin uputada oma kannatused. Meedfin ära elu! Lõ-
puks ta jättis minu ja läks.

Ei wõi enam tõusta. Olen kadunud. Ja nüüd
warsti lähen sinna, kust enam tagasitulekut pole. Kee-
tud olgu hirmsa elu kaunis koor, mis seeft täis puhast
pettust ja haigewat mustust, see mürgitab sellegi, mis
muidu weel elus wõib olla kaunist!

Ta läks. Kuid mina jäin mõtlema elu kummalist
käiku! Elu pakub suurimat rõõmu ja õnne, nii see meeli-
tab mõned elutealgajadki kaasa. Ja siiski ainult sügaw
pettumus ja südant põletaw tuft on selle paratamatud
järeldufed. Meelde tuli laulja sõnad:

Rõõm maailmas on lühike, ja petlik ka —
ära katku, ta meelitus petab;
Kui roos, mida häwitab wähemgi tuul,
Kui seebimull — hiilgab ja kaob.

O, kui see sõna saaks tungida elurõõmusid otjivate
noorte südameisse! Maailma looridesse on ifka pei-
detud ofas kauni piina alla ja nende walusad pisted
on wiimased elamusjed sellel teel. Kui died närbu-
des warisewad üksksteie järele, — elus ettefujutusjed
uduna õhku kaowad — jääwad järele ainult paljad
offad, millede ees noor warisewes seisab: Sügaw pet-
tumus — roojastatud noorus ja elust tüdinenu sünge
lootusetus!

Niijugust kurba wilja kannab ifka saatanateenistus.
Tuhandete mu wajunud sõprade sünge elu, mis on
surmastki libedam, hüüab waremete alt:

Ara kõikidest roosidest hooli!

Cino Wiljaranto j. eestistanud P. S.

Wägi teenistuseks.

Dr. R. A. Torrey järele Joh. Sarow.

Selleft ei saa küll, et me Issandat ainult teenime,
waid me peame Teda ka õigel wiisil ja õiges wäes
teenima. Meie loeme Ap. teg. 1 : 5, 8. „Seft Johan-
nes on küll weega ristitud, aga teid peab Pühawai-
muga ristitama, ei mitte kaua pärast neidfinaseid päewi,
„waid teie peate Pühawaimu wäe saama, mis teie
peale tuleb, ja peate minu tunnistajad olema, nii hästi
Jeruusalemmas, kui ka kõigil Juuda- ja Samaariamal
ja maailma otsani.“

Kolm aastat olid apostlid kõige ülemas usuteaduse

koolis õppinud, mis iial olemas olnud, kus Jeesus
ainumas õpetaja oli. Edasi olid nad Tema imetegude
pealtnägijad, Tema surma ja ülestõusmise tunnista-
jad, ja nüüd pidid nad ka Tema taewasfeminemist
nägema. Nad pidid kõige maailma minema ja seda
kuulutama, mis nad iseenda kõrwadega kuulnud ja
iseenda filmadega näinud.

Wõiks arwata, et nad selle töö tarwis täiesti olid
walmistatud. Aga Jeesus Kristus ütleb neile, et nad
weel üht ettevalmistust wajawad: „Jääge Jeruusa-

lemma linna jeni, kui teid ehitakse wäega kõrgeft" (Luuk. 24: 44). Kui Jeesand juba oma jüngeritele ei tahtnud lubada wälja minna ennegu nad Pühawaimuga ristimise olid saanud, kui palju tarwilikum on see, et meie seda saame ennegu Jeesanda teenistusele andume. See on suur julgus igal mehel ja naisel, kui nad tahawad wälja minna Jeesust teenima ja teifi Tema juurde juhatama, ennegu nad täitsa kindlasti Pühawaimuga ei ole ristitud.

Uurigem nüüd hoolega küsimust: mis tähendab see, Pühawaimuga ristitud olla? Mul on see üsna selge, et Pühawaimuga ristimine on kindel elamus, mida see ainult teab, kes seda on saanud. Jeesus oli oma jüngeritele õelnud, et nad enne mitte wälja ei läheks, kui nad Pühawaimuga ristimise on saanud. Siin on üsna selge, et nad seda pidid teadma, kas nad seda on saanud wõi mitte. Ap. teg. 19. peat. 2. jalmis küsis apostel Paulus: „Kas teie olete Pühawaimu saanud, kui teie usklikuks saite?“ Alalisk on, et apostel kindlat „jah“! wõi „ei“! oma küsimuse peale wotas.

Meie elame ajal, kus palju ebaselget igatsust ja ebaselget palumist Pühawaimu pärast on olemas. Aga piiblis ei leidu mingit segaft asja, waid seal on kõik selge. Nii on piiblis selgus lunastuse kohta, niisugune selgus, et igakõrs, kes alanduses päästmise pärast palub, ka warsti kindlasti wõib welda: Jumala armu läbi olen ma päästetud.

Piibel õpetab niisama selgesti Pühawaimuga ristimisest, nii selgesti, et kui kellelegi, kes oma piiblit tunneb, see küsimus ehitatakse: kas ja oled Pühawaimu saanud, tema siis alanduses ja wäga tänuliku südamega wõib welda: „Jah, Jumal on ka mind armust Pühawaimuga ristitud.“ On ju küll ka wõimalik, et inimene päästetud wõib olla, kuna tal aga puuduliku pühakirja tundmise põhjal kindel teadmus selle kohta puudub.

Teiselt on Pühawaimuga ristimine misti eraldi-olew asi. Ja see paistab selgesti wälja Ap. teg. 1: 5: „Teid peab Pühawaimuga ristitama, ei mitte kaua pärast neidsinaseid päewi.“ Nemad ei olnud weel Pühawaimuga ristitud, aga nad olid siiski uuesti-sündinud inimesed, sest me loeme Joh. 15: 3: „Juba teie olete puhtad sõna pärast, mis mina teile olen rääkinud.“ Mis tähendab sõna läbi puhast olla? Selle peale wastab meile 1. Peetr. 1: 23: „Kes teie olete uuesti sündinud ei mitte kaduwast, waid hukkaminematust seemnest, elawa Jumala sõna läbi, mis ka igawesti jääb.“ Nii olid apostlid Jeesuse oma seletuse järele juba uuesti sündinud. Aga nad ei olnud weel Püha-

waimuga ristitud. Nad pidid seda alles mõne päewa pärast saama. Sedasama näeme ka Ap. teg. 8: 12, 15, 16. Seal oli Samaarias hulk mehi ja naisi usule tulnud ja ristitud. Aga meie loeme 15. jalmis, et kui Johannes ja Beetrus sinna läksid, siis palusid need, et nemad Pühawaimu saaksid.

Nad olid usklikud. Nad olid weega ristitud. Nad olid uuesti-sündinud inimesed, aga ristitud Pühawaimuga ei olnud nad weel mitte.

See on siis üsna selge, et see on üks asi: uuesti sündinud olla, ja see on teine asi: ristitud Pühawaimuga olla. Kui keegi on uuesti sündinud, siis on ta päästetud (kui ta peaks surema, siis oleks ta Kristuses); aga ta ei ole weel kõlblik teenistusele. Teda peab Pühawaimuga ristitama. Loomulikult on igal uuesti-sündinud inimesel Pühawaimu teatud mõttes, sest me loeme Room. 8: 9: „Kellel ep ole Kristuse Waimu, seefinane ep ole mitte Tema pärast.“ Aga kui meil ka Pühawaimu teatud mõttes on, siiski Pühawaimu täiust, kindlat Pühawaimuga ristimist ei ole meil enne niisugust nelipühi aega mitte.

Kolmandaks: Pühawaimuga ristimine on alati ühendatud tunnistuse ja teenistusega. Pühawaimuga ristimine ei ole mitte selleks, et sind ja mind õnnelikuks teha, waid selleks, et meid kasulikuks teha. Meie elame ajal, kus paljud inimesed õnnistust, ihastust ja waimustust omale otsiwad, aga see ei ole waimustus ega muu sellesarnane asi, mida Jeesus töötab anda, waid wägi Temale töötada.

Ma näen sageli inimesi, kes konverentsidelt tagasi tulewad ja siis suurest õnnistusest räägivad, mida nad on saanud. Kui ma aga neid hoolega waatlen, siis näen ma, et nad wilja-

lamaks ei oli saanud, kui ennemalt olid, hingedewõitmistõös. Ma usun, kui nad ka misti õnnistuse on saanud, see igal juhtumisel õnnistus ei ole, mida Jeesand Ap. teg. 1. peat. töötanud ja 2. peat. on annud.

Ap. teg. 1: 8. weldakse ühe sõnaga, mis õige Pühawaimuga ristimine annab: — w ä g i.

Kui keegi tänapäew Pühawaimuga on saanud ristitud, siis tuleb nähtawale tema tõös enneolematu wägi. Ma olen kõigist maailma jagudest saanud kirju, milles mulle mehed ja naised kirjutawad, et nende elu ja nende teenistus üsna uue pöörde on wõtnud sellest hetkest (filmapiigust), kui nad Pühawaimu on saanud.

Aga kui ka igal usklikul juhtumisel wägi tuleb, siiski ei tule ta alati ühel ja samal kombel ega üheks ja samaks otstarbeks. Korintlaste-kirjast näeme, et kui ka üks Waim on olemas, on siiski mitmesugused armu-

Rutse.

Maailm, täis lõõmawat walu
Ja pattudest purustud elu,
Rutsub sind seal . . .
Kus wõitfid ja külmalt weel
Käia sa enese teel,
Ühelgi appi ei rutta?

Jah, wiletsas elus, täis häda,
Ju murtult närtsis üks süda
Raskuste all —
Kuid kaugele hõiskas maailm,
Kel puudub halastaw film;
Ta haawu ei siduda mõista.

Jumalalaps, oh palu,
Et oleks terwelt su elu
Altari peal . . .
Siis wõitfid teiste eest ja
Siin minna ja kannata ka;
Kes langemas, üles siis tõsta.

M. Krimm.

annid. Jumal kutsub üht meist ühele, teist teisele tööle; aga Pühawaimuga ristimise läbi valmistab Ta meid teenistuse tarwis, milleks meid kutsub.

Paljude aastate eest, kui ma seda ainet uurima hakkasin, õppisin ma, et mõningad keelte rääkimise ande said, ja ma arvasin, et seda igaihele antakse. Aga ühel päeval, kui ma seda peatiikki (1. Kor. 12.) põhjalikult uurisin, lugesin ma 30. jalmis, kuidas kõik usklikud Korintuses Pühawaimuga olid saanud ristitud, ja ma leidsin, et apostel küsimuse ette paneb: „Kas kõik keeli räägivad?“ Mii nägin ma, et Pühawaimu saada võib ilma keelte rääkimise andeta.

Selle järele kuulsin ma, et mõned, kes Pühawaimuga olid ristitud, suure wäe ewangeeliumi kuulutamiseks said ja ma ütlesin enesele, et igauks, kes Pühawaimuga on ristitud, ka ewangelistiande peab saama.

Ma leidsin aga, et see ka efektus on. Ma leidsin, et kui Jumal kedagi ewangelistiks on kutsunud ja see siis Pühawaimuga ristitakse, ta seega ka wäe ja ewangelistiande saab. Kui aga Jumal kedagi miski muu asja tarwis kutsub, siis saab ta wäe teenistuseks, milleks Jumal teda kutsunud. Aga igal juhtumisel saadakse wäge.

Jumal kutsub iga üffikut meie seast millelegi teenistusele, igal liikmel Kristuse ihus on oma töö. Ei ole suuremat efektust olemas; kui arvatakse, et üffi koguduse õpetaja kohus on töötada. See on töö meie kõikide jaoks, auline töö, töö meie kõikide jaoks, hingi päästa. Ja saladus, et tööd, milleks Jsa meid kutsub, wõime korda saata, peitub sõnades: „Teid peab Pühawaimuga ristitama.“ Milline imelik mõte see on, et igauks, kes neid ridu loeb, Pühawaimuga võib ristitud saada. Aga sellel rõõmsal mõttel on ka oma tõsine külg: kui meie Pühawaimuga wõime ristitud saada, siis peab meid ka tõesti ristitama.

Kui meid mitte Pühawaimuga ei ristita, siis ei saa mõningas Kristusele wõidetud, kes oleks selle osaliseks midu saanud sel puhul, kui meid oleks Pühawaimuga ristitud. Ja igauks meie seast, kes walmis ei ole, selle eest kulusid kandma, see wastutab Jumala ees iga hinge eest, keda meie Jsaandale olekime wõita wõinud, kuna me seda siiski ei ole teinud, et me hinda maksta ei tahtnud ja seepärast õnnistust ei saanud.

Armastatud wennad ja õed, meid peab Pühawaimuga ristitama! Meid peab Pühawaimuga ristitama! Meid peab Pühawaimuga ristitama!

Ajanõue.

E. Mill.

Muutuwad ajad, muutume ise.

Me usulised ringkonnad on rikastunud aegade woolawusel igasuguste iseloomudega. On ilmunud me ridadesse noori harituid, kunstirohkeid, sügawmõtlejaid, noori, kes täiel teadwusel tahawad wõtta seisukohti kõigi elunähete wastu. Paljud neist peatuwad ajutiseks, et siis loobuda, otsides rahuldust mujalt.

Tundub, kui oleks meie nooril raskem rahulduda püsiwalt usulises ringkonnades kui nooril lihthingelisel. Millest see?

On tõsiasi, et waimlise silmapiiri laiendamisel ilmuvad hinge piirjoonile wäärtused mitmesugused. On raskem walida, millele anduda; tundub paljudel nii ilusana, elutarwidusena. Mida enam rikastub hing, seda enam awaneb teelahkmeid. Probleemid, enne nii lihtsad — sest nii kauged — muutuwad elulisiks, koondudes põletawaina hinge tulipunkti.

Paistab, kui peituks osalt selles põhjus, miks paljud noored hinge paratamatul arengul on sunnitud muutma wäärtuste walikut, ümber hindama omi endisi seisukohti ja sihte, ja miks nende walik wõrdlemisi harwa peatub usule, kui neid enamwähem rahuldawal wäärtusel.

Kuid see — ainult osaline põhjus. Raskuspunkt peitub me usulises ringkonnades endis.

Paljud noored ei leia wastust neis ringkonnades oma elu suurimaile, walusaimaile küsimusile. Kohatawad waid üksikuid, kes usu esindajaina suudawad walgustada probleeme waatenurkadest, ligidaist mõtlewale noorele. Ent enamalt jaolt leiawad täielist arusaamatust, hukkamõistet kõigis, mida hindawad kõrgelt, sest et ei suuda näha, miks peaks see olema wäärtuseta, mis nende hingele nii kallid.

Ideeline ristiusk ei waja teisi wäärtusi peale elu Jumalas, mis suudab ideeliselt läbi mõelduna anda hingele täielikku rahuldust. Ent aastate kogemused kõnelewad halasamatama keelt: ideelist

ristiisku omandada ja läbi elada suudawad waid üksikud. Ei ole ühtki tagatist, et tulewikus oleks see teisiti. Ennemini tundub, kui kaswaks haritud noorte arwu kaswades ikka enam nendegi hulk, kelle elus täielik sisemine rahuldus kujundab waid üksikuid momente kesk lõpmatut heitlust. Ei lõpe kunagi täielikult inimhinge sisemine pinewus, mis on tekitatud usu ja mõistuse, idee ja reaalsuse wastoludest.

Esimene C. E. Ühing Bulgarias.

Lõpmatuist probleemest, mis liiguwad usulisile ringkondadele ligiseiswate noorte hinges, tuletaksin meelde ainult kolm rühma, millised koonduwad mõisteis: kunst; suguelu; mõistus.

* * *

Usun: iga noor annaks waidlematult käest ka temale kõige wäärtuslikuma, kui aga tõesti jõuaks arusaamisele selle ohwri paratamatust tarwidusest teel ülimate wäärtuste poole. Seisukohad, nagu neid esitatakse kunsti suhtes usklikes ringkondades, ei soodusta seda arusaamist. Tundub tihti läbi arwustusist sügaw wastolu erapooletusega ja wõimatus üldse aru saada noore hinge kunstinõuetest. Arenewad noored on üle sammunud omi kaswatajate kõrguspunktist neil aladel ja parimalgi tahtmisel sügawaimatki sümpaatiat hinges kandes oma juhtide wastu, ei suuda nad ometi rahulduda nende waatekohtadega.

Suguelu probleem on muutunud ammu üheks walusamaks — sest elulisemaks — ka usklik-noorsoo elus. Selle lahenduskatset kõnetoolidel ja kirjutuslaudade taga on tihti niiwõrd kanged tegelekule elule ja noorte wõimistele, et puudub igasugune sild üle selle sügawa lõhestiku. Suguüleksumised, walgustatud ülitumedaist, üliloomulikesse äärmusis wiidud seisukohtadest, lasuwad meeleteheni wiiva piinana noore õlul, kellel õnnetus on olnud neisse langeda. Noorsoo sügawaim, walsaim eluküsimus leiab ümbritsewais ringides tihti pea ainsa „lahenduse“ kibedate etteheidete kujul edwusele, ehtimisele, flirtimisele, abiellumisele uskmatuiga. Ei wärise neist läbi ei kaastunnet noore surma ja elu heitlusele, ei arusaamist ta hinge sügawamast murrangust.

Mõistuse paratamata painutamine usule on tehtud eeltingimuseks usule-lähenevale noorele. Ei ärata ükski tõsiasi usulis ringkondades suuremat pahameelt ja hukkamõistet, kui kahtlus mingisuguste usu põhitõdede juures. Ent igasugused lahenduskatset üldse — mõistuse ja usu keerdsõlme lahtiarutamiseks — on tundunud ikka üleauruseina: usklik noor ei tohi neid wajada. Ent miks? Mis õigusega see nõue — mõistust, hinge ja elu suurimat wäärtust — eitada? On see wastatud?

* * *

On tõsiasi: noor, kes tunneb, et teda kuidagi, ükskõik mil põhjusel, madalamalt hinnatakse, ei kingi kunagi oma usaldust neile, kes teda siis weel tahawad juhtida. Ja kuidas wõiks ta seda? Need juhid ise teeksid just samati. Ja teeksid samati ka sel teel: loobuksid seltskonnast, kus neid hinnatakse kui alawäärtuslikke, hukkaläinuid. Nii loobuwad noored, olles sisemiselt sunnitud selleks.

Ei saa kuidagi eitada, et see eluline tarwidus on — sügawusklikke ringkondi puhastada elementidest mitte wastawaist ülesseatud sihtidele. See läheb ka loomulikult nii. Ent samale tõsiasjale langeb walgus ka teisest sihist — ja see on sünge walgus.

Seda kõneleb ta: on palju neid loobuwais nooris, kes janunewad, janunewad sügawalt — elutõtt, elu ülimat wäärtust. Hinged, lõhkikistud waljust wastolust idee ja reaalsuse, mõistuse ja usu wahel. Noored ilusad, sügawahingelised, ausameelsed.

Peawad nad kaduma hoopis elu süngeis sügawusis? Ollakse õigustatud neid nii „karistama“, sest et ei rahuldunud seisukohaga, millist peeti kõige õigemaks ringkondades, kust neid välja paisati kui „kõlbmatuid?“ — Ei!

Ent paratamata käiku sammub elu. Ei muutu üle õõ me waatewiis, ei muutu me töö abinõud. Ja nende arw — nende rahuldamatute noorte arw — kaswab.

* * *

Ja nüüd kõnele nende nimel — kui üks neist: Tahame siiski wõidelda — piibli, Jumala, oma Lunastaja, usu, elu ülimate wäärtuste eest, omal wiisil, oma abinõudega, omal parimal arusaamisel. Wõidelda, ometi wõidelda.

Ent selleks peame üksteist leidma, sest ainult siis ühendatud sügawas wennastuses suudame sammuda wõitlust rasket omas elus; wõitlust, millest oleneb me „olla wõi mitte olla.“ Kui ligidal oleme me üksteisele, kui sügawalt ühendatud, kuigi waatewiisis ehk arusaamisis tihti — nii kanged wastandid. Leidma peame me üksteist — see on ajanõue!

* * *

„C. E.“ liikumine Gesticis.

„Jumala eesmärk on ilutuju täiem norm, wabam elu ja wõimsam elu.“

R. L. Marley.

Kes suudab peatada wõimsat merelainet? Wägewaißt tuultest juhitud liigleb ta üle kardetawate kiwirahnude, häwitawalt õonestab kaljukallast, mis on sulgenud kaluril pääsetee merele, heidab mõnegi orjalaewa ihaldatud wabadusjaarele.

Ei suutnud peatada ka Dr. Clarki poolt rajatud „C. E.“ liikumist need wastutõttamised, mis juba noore liikumise kättis algasid. Kõigekõrgemast juhitud weerfid temagi lained igasge ilmakaarde rõõmu ja wabadus-

õnnumeid Kristusest enesega kandes. Üks wäike woolus peatus ka Gesticis.

Õfimine „C. E.“ wool tuli Gesticise Saksamaalt, kus usumees Bleicher selle noorjootöö eesotsas seisis. Seeford piirdus meil liikumine ainult Saks ringkondadega. Õfimine ühing olla asutatud 1904. a. Tartus wend Röttmani poolt. Rohkem teateid sellest ühingust ei ole. Järgmine töökorraldus kutsuti ellu paljudele tuntud õe w. Maydeli poolt 1908. a. sügisel Tallinnas kristliku tütarlaste feltsi juurde. Siin oli liikmeid mõnikümmend, kes ka wastawalt toimkondadesse olid jagatud. Tööd tehti waikest ja edurikkalt. Ilmasõja päewil, mil wähenes inimese waranduse, tema au, hinge kõr-

gemate püüete, ka elu väärtus, lõpetati see töö vägi-waldselt. Kuid „C. E.“ märgid, mis olid seni paljudel nähtawalt rinnal hiilanud, säreisid suurema läikena rinnas, ning mitmed selle organisatsioonid endised liik-med on praegu truuwimad oma kohustes Tallinna „S. R.“ „C. E.“ ühingu. Jumal on tõesti õe Maydeli tööd õnnistanud.

Samal ajal oli Tartus Saksa „Sinise Risti“ juures C. E-lase wend Cornelsi poolt ka noorsootöö korraldatud, mis end paljudele „C. E.“ töös tunnustatud põhimõttele rajas. Siin ringkonnas on oma esimese kaswatusse saanud mõnigi meie praegune C. E.-lane, muu seas ka armas w. Tannebaum oma üliõpilaspõlwes. Kuid ilmaõda tegi oma raudse otsuse ka siin — wend Cornelsi saadeti maalt wälja ja õnnistusriikas töö lõppes.

Kuid „C. E.“ laine ei waibunud. Õde Maydeli tööga tutvunes juba lahkunud w. Heindrich Medel-mann; ta nägi selle töö edu, tutvunes ka selle töö üliilmliku ulatusega. Saksa „C. E.“ häälekandjast „Jugendhilfest“, mille hoolas lugeja sel ajal oli, ning hoidis neid elus-tawaid mõtteid oma südamel war-jul, et ükskord parajal hetkel Sinise Risti noorsootööle alust panna.

Kuid waatleme nüüd teist lai-net, mis põhjapiirilt hõimrahwa jaest meile weeres.

Soome on õnnelikum meist. Sealne C. E.-line liikumine on wõimsam; ta on suutnud laial-dasi hulki oma ümber koondada, tema häälekandja ilmub paiguti kuni 14000 eksemplaris. Esimene ühing ajutati seal 1898. aastal. 1908. aastal wiibis ka Dr. Clark seal, kes neid rohkesti julgustas edu-toowale tööle juhatusi ja näpunäi-teid andes. Seks puhuks ilmus Soome keeles põhjalikum „C. E.“ aja-lugu ja ülewaade töökorraldustest.

Esimesed teated „C. E.“ liikumistest tulid Gesti waimulikudesse ajakirjadesse Soomest. Nii 1911. a. „Elukwades“ wõtab w. H. Tuttar soojalt „Christian Endeawouri“ üle sõna, tema ajaloolist tekkimist ja arengut puudutades. Sellest kirjatööst paistab, et w. H. Tuttar, mitte ainult teiste tööst ülewaadet ei too, waid seda „Jumala tööd“ ka Gestile soowitab, tegelikult tööle selle liikumise kajaks mõtleb anduda. Lõpetab sõnadega: „Ujulised ringkonnad, mөлgem seda asja hästi läbi ja kõnelgem sellest edaspidi, kuni fõrd asjast finni hakkame.“ Ja wend organiseeris peagi oma Pärnu noored wastawalt „C. E.“ põhimõtetele. Kuid mitmesugusel põhjusel lõppes peagi see töö, mis küll ka kunagi tegelikult „C. E.“ nime all ei esinenud.

Jälle waiksed weed.

Waimu tuuled on juibunud. Ei kosta ükski hääl. Sulutud palwekõlad uksed, kustunud mitmetel kiidu-laulud — kandleid rippumas remmelgail kaugel wõõr-sil maal.

Kuid lendawad juba tormilinnud.

Tume hall pilweriingas filmapiiril paisub kohuta-waks pilweks. Torm. Wälkude sähwatused. Häwitus, häda — kuid elu.

Ses möllus keeras end kokku uus laine, mis pais-us üle kallaste kaugele äratades uinumud kalurid.

Pärast wägiwaldset uinakut ärtas energiline töö ewangeeliumitähel all. Ei piirdunud see töö enam palwekõladega — tänowale mindi ja platfidele ning kuulutati Kristust fõkkutulnud rahwale. Et sarnaseid koos-olekuid lageda taewa all korraldati Tallinnas ükswehe pea igapäew, siis oli tarwis alati suurem hulk kuulatajaid wendi ja lauljaid; seepärast ühinesid juba 1917. aasta kewadel Tallinna baptisti koguduste liikmed ühte ühi-sesse töökorraldusse „wälisewangeliumi ofakonda.“ Selle töökorralduse looja ja alustaja oli wend Johan-son, kuna ofakonna esimeheks sai w. M. Kottas. Tuli sügis. Wäljastõtamise wõimalused wähenesid ja lõpuks kadusid täiesti. Wälisewangeliumi ofakond oli oma ümber rohkesti tööjõudusid, ije-äraniis noori jõudnud koguda. Mendele korraldati pühitus- ja muud omawahelisi koosolekuid. Et töowõimaluste wähenemine loodud ühendust liikmete wahel mitte ei purustaks, tekkis mõte töökorraldust nii ümber moodustada, et oleks wõimalik selle liikmefoguga ka talwel hingepästmistööd teha ja ise ka sügawamale pühitusse jõuda.

Seal tehti ettepanek — asu-tame „C. E.“ noorsooühingu. Wend Jaan Peipmann, kes selle mõtte algatas, oli olnud sõjawäe-teenistuses Soomes Häminlinnas, kus ta wõttis agaralt osa sealset wabafogudustööst ning tutvus tegelikult kohaliku „C. E.“ ühingu tööga. Õnnistusriikas Soome C. E.-laste töö, nende usinus ja ar-mastus hingede wastu oli w. J. Peipmanni tulijeks „C. E.“ sõbraks

Jaan Peipmann.

teinud. Müüd awanes wõimalus jeda tööd ka kodu-maale istutada. Septembrikuus 1917. aastal tuli wälis-ewangeliumi ofakonna komitee kokku tulewiku kawat-suste üle läbi rääkima. Siin otsustati üksmeelel esitatud ettepanek wastu wõtta. Selle otsusega esiteks alustati uuesti baptisti kogudustes noorsootööd, mis sõjaaastail peaaegu wälja oli surunud, ning teiseks awati „C. E.“ lainele Gestis uued suured wäljawaated.

Ühel suuremal koosolekul wõeti põhifiri wastu ja wana aasta wiimase päewa õhtul pühitjes uus Mlika bapt. kog. „C. E.“ ühing oma awamispidu.

Waimustus oli suur, sõpru rohkesti. Wend H. Tuttar kirjutas „C. E.“ kasust „Elukwades“ paljuütletwate pealkirjade all: „Jumala töö“, „Kuninga asjal“. Kuid igal heal asjal on ka rohkesti waenlasi. Need olid reaalpolitikud, kes ei arwestanud suurte aadetega ühinemisest, wendlusest j. n. e., kes ei hinmanud noorte energia ja kustutamata töötahtmise wabamale alusele seadmist. Nemad asusid juba olemasolewate töökorralduste waatepunktile ja seega eitafid iga uut korraldust,

mis olid awaramad endistest kitsastest piiridest. Peagi ajutatakse Tallinna I. baptisti kogudusse noorfooiühing, kuid mitte enam C. E.-line.

Purunes „C. E.“ laine — ta oli leidnud kõikumata kalju. Ja mitmedki järgnewad lained on pidanud selle kiwi ees taganema. Kuid meremehed usuvad, et üheksas laine on kõigist võimsam ja jõulisem. Tuleb üheksas laine ja purustab kõik kaljud.

Teise ühingu, nimelt Tallinna „Sinise Risti“ juurde, asutas w. H. Medelmann. Wend oli ennaft juba ammu noortetööle annud. Uguseft ühes w. Koosaga ja pärast iseseiswalt töötas ta õnnistusega pühapäewafuoli-töös. Lapsed kaswafid suuremaks. 1914.—1915. aastal olid osa neift juba pühapäewafuoli-ealiste wanuseft wälja kaswanud. Neift moodustati naisfoor „noorfoofuori“ nime all w. D. Lusmani juhatusel. Noortes tärkas juba iseseiswalt organiseerimise tahe, seati siisse nimekirjad, määrati puuduwaile liikmetele trahwirahad j. n. e. 1916. aastal tõusis tung korraldatud töö järele noorte südamis weel suuremaks, seati isegi põhikiri kokku. Kuid tolleaegsete oludega arwestades ei lastnud w. H. Medelmann noorte tungi teoks jaada. Kuid siiski, wähehaawal arenedes kujunes selleft kindlakujulisem, peaaegu C. E.-line noorfootöö wälja, mis „Sinise Risti“ töökorraldusse kuulus.

Tugewa ja otsustawa tõuke andis asjale Allika ühingu asutamine. Sel ajal oli w. H. Medelmannil juba otsustatud oma noorfootööd täiesti „C. E.“ põhimõtetele rajada. Ta hakkas „Sinise Risti“ jeltfi koosolekuil selle kasuks mõtteid esile tooma, kusjuures teda isearanis toetasid R. L. Marley ja õde A. Mellendorf. Neift esimesel oli wäga südamis ligi noorte wabameelne töö kõikide uskkondade wahelisel pinnal. Selle sihi saawutamiseks awaldas tema ühes w. R. Kaupfiiga üleskutseid küll uskkondade noorte ühiskonverentside kokkukutsumiseks, küll tegelikuks ühinemiseks ühisteks töökorraldusteks. Arusaadam, et tema ükskõikseks „C. E.“ mõtetele ei wõinud jääda. Õde A. Mellendorf oli oma usulise kaswatuse õe Maybeli „C. E.“ ühinguft jaanud, nagu mitmedki teised tolleaegsed S. Risti õed. Ka tema wõttis tulidusega wend Medelmanni poolt ülestõstetud mõtte omaks. Nii otsustati jaatawalt „Sinise Risti“ jeltfi poolt määrati 12-ne liikmeline komitee, kes noorte „C. E.“ tööd pidi korraldama ja tulewikus teda juhtima. 1918. a. 9. mail tuli Tallinna S. R. „C. E.“ ühingu esimene peakoosolek kokku — töö algas. Wend R. L. Marley poolt korraldatud noormeesste piiblitundidest osawõtjad astusid uude ühinguft. Uus wõit wabameelsele Kristuse tööle oli Gesti kindlustatud.

Noor ühing ajus energiliselt tööle. Töö laienes pea teistesse kohtadesse. Isearanis agarad olid misjonimõtteid kandma w. w. Medelmann, Saar, R. L. Marley

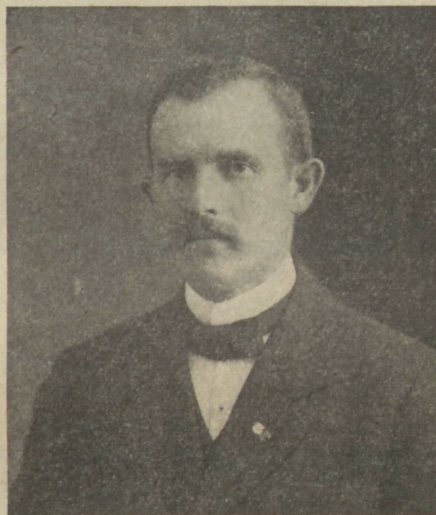
Peagi tärkas ühing Arukülasse. Samal aastal tõusis ellu w. R. L. Marley hoole läbi Pärnu ühing. Järgmise aasta kewadel on „C. E.“ laine weel laiemad maaafad oma õnnistusemetega katnud. Nsub „C. E.“ ühing Rakwere „S. Risti“ juurde. Ülestõusmispuhade konverentsil, mis juure lootustähe all algas, kuid siiski oma sihile — üldisele ühinemisele wälja ei wiinud, otsustas w. A. Sildos Narwas „C. E.“ tööd alustada. Paide noortes tekib mõte ühijeks tööks teistele kätt anda. Wiimsis tärkab sel ajal nõu „C. E.“ töökorralduste järele. Haapsalus töötas juba eluwõimas noorteiühing, ehk kui küll mitte „C. E.“ lipu all, siiski kõigi uskkondade wahelisel pinnal waba tööd Kristuses tehes. Nii wõidi Tallinna S. R. „C. E.“ nõupidamiskoosolekul 2/IV. 1919. a. welda, et ainult weel neljas linnas: Wiljandis, Tartus, Walgas ja Wõrus korraldatud wabameelset noorfootööd ei ole. Kuid peagi tärkab ka Tartu „Sinise Risti“ juures noorfootöö, mis wiimaks „C. E.“ põhimõtetele end rajas. Warsti korraldab weel wend Tannebaum Noarootsis noorfootöö.

Oli wõidetud ilus seisuford. Terwe Gesti oli kindlate tornidega kaetud, milledest noored, sellega jõulised, wahwad ja truud, sõjakäikusid ette wõtsid maailma waenlase leeri kogudes Kristusele hingi — lõhnawaid roose teda rõhuwale okaskroonile.

Siin tärkas loomulikult tarwidus neid tornikeft ühendada kõik üheks wõimsaks kindluseks ning kõiki Kristuse noori sõjamehi ühijeks koostöötawaks wäehulgaks. Tekkis liidu mõte.

Meie „C. E.“ liidu isaks tuleb pidada w. R. L. Marleyd. Tema oli see, kes esimesed kiwid ühes w. R. Kaupfiiga tõi Gesti alliantshoonele, tema oli see, kes esimesed õhutused tegi „C. E.“ töökorralduste ühinemiseks üheks liiduks. Liidu mõte tõusis juba kaunis pea tegelikult arutusele. Nii 2. augustil 1918 a. käsitatakse seda mõtet Tallinna „S. Risti“ „C. E.“ nõupidamiskoosolekul. Kuid et sel ajal oli kõigest kaks „C. E.“ ühinguft Gesti, otsustati siis enne tulisemalt uute ühingu loomisele asuda, mida nagu nägime, ka edurikkalt korda jaadeti. Mõte elas edasi — kaswas jõudjasti. Otsustatakse 1919. aasta jaanuarikuul algul Tallinnas kolm päewa kestwa noortekonverentsi ära pidada, misjuures kolmas päew — kolmekuningapäew oleks pühendatud nimelt „C. E.“ tööle tegelikult liidu ajutamisele. Kuid selle ilusa kawatuse lõpetasid waenuwanakrid, mis idapiirilt meie kodumaale weeresid hufatust ja jurma enestega kandes.

Üksikud baptisti noorfootöö tegelased ühinesid R. L. Marley ja R. Kaupfi ettepanekuga, kõikide uskkondade noori üheks liiduks ühendada. Kuid mõnelt poolt toodi jeal wastupidiselt ette, et baptisti koguduste noorfoojeltfid peawad ise kui üks perekond enne ühinema, ja siis ühisele otjusele omawahel tulema ühinemiskõikum-

H. Medelmann.

jes teiste uskkondadega. Wiimane waade wõitis — asutati baptisti koguduste noorsoojeltide ühendus. Ühine mine teistega pidi 1919. aasta ülestõusmispühade konverentsil otjustatama „tegeliku komitee“ poolt, kuhu kuulusid kõigi uskkondade ja nende noorsootööde esindajad. Kuid wastufeisjad wõitsid. Konverents jäi jes sihis tagajärjeta.

Möödus aasta. Tõusis põhjast uus wägew laine, mis olukorra muutis. Olemasolewad wabameelsed noorsootöökorraldused ühinesid selles laines ühiseks „C. E.“ liiduks.

Rats tulist Soome C. E.-last, noored wennad Joksised olid need, kes oma waimustawate sõnadega, neist hooawawa jumaliku tulega suutsid terwet Gesti uskkonda ühte keskusse koondada, ühise waimustusega täita. Siit sai „C. E.“ liikumine uut tuld ja jõudu. Mitmedki „C. E.“ endised wastajad said selle liikumise wastu leplikumaks. Kuid leidus rohkesti neid, kes oma endistele waadetele weel punaajama joone alla tõmbasid.

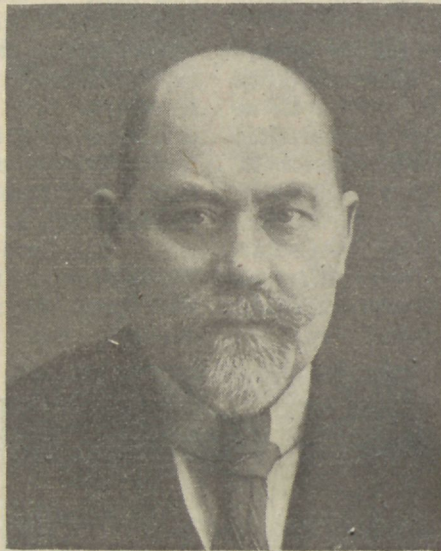
Wendade Joksiste Gestiuse tuleks oli mitu põhjust. Euroopa „C. E.“ liidu juhatus oli Soomest palunud uusi Balti riike oma hoole alla wõtta ja neisse „C. E.“ tööd wiia. Tallinna mitmed usklikud olid kuulnud wendade Joksiste õnnistusrikkast tööst Soomes. Nende nimel kutsus wend Jaan Peipmann wendi siia. Jumal oli ise wendade südamesse meid, kui nende sugurahwast pannud, mitu korda olid nad waimus Gestiis wõibunud, ning nüüd wõimalust rõõmuga kasutades tulid õnnistusi tuues.

Beale otsekoheje ewangeeliumi kuulutuse, mille tagajärjel paljud hinged päästeti, asusid nad kohe korraldawat tööd tegema. Eeli Joksise juhatusel peeti 20. aprillil 1920. aastal Weereni tänawa palvemajas kõigi Tallinnas asuwate uskliknoorte ühingute liikmetele tegelik koosolek, kus koosolijate poolt otjustati „C. E.“ liit

asutada. Waliti ajutine liidu juhatus, mis koosustus mitme uskkonna liikmetest. Nii oli seal 4 baptisti, 2 ewangeeliumikristlast, 1 metodist ja 4 ew. luterlast.

Uwanefid juired wäljawaated. Teffis lootus, et eelmise aasta ülestõusmispühade mahamaetud unistused nüüd ometi ellu wiia. Kuid laine oli ikkagi pör-

ganud wastu murdmata seina, mis ei lastnud ennast mingist aatest ega wabamast sihist heidutada. Ta seisis. Aga laine paiskas end laiali ja niijutas rohkesti neid põldusid, mis olid seni põnduse all suremas. Baptisti noorsootöö hakkas ise rada sammuma. Wabameelsed Ew. Lutheri kiriku usklikkude ringkonnad said üheks aluseks praeguse „C. E.“ tööle Gestiis. Neis ringkondades teffis peagi rida uusi ühinguid.

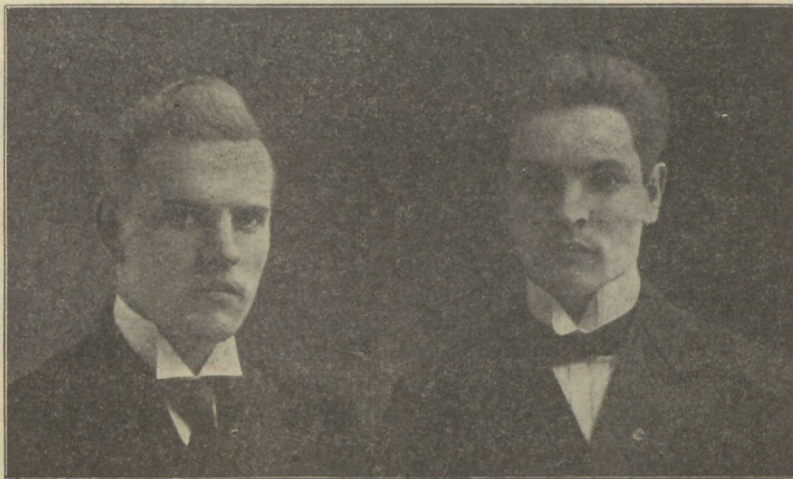

J. Laar.

See wiie aasta eest „C. E.“ põldudest ülekäiw laine oli wiimane, mis suutis terwet noorsootööd oma harjale tõsta. Pärast seda loowat aega algas waitne korraldamisaeg — ilma suurema tõusuta. Kuid seda energilisemalt findlustati kätewõidetud positsioone, seda järjekindlamalt püüti kahjutuks teha mitmesuguseid nii wäliseid kui ka sisemisi woole, mis seda liikumist püüdsid surmata. Kuid siin tuli ka raskeid ohureid tuua, milledest tähtsam on metodisti koguduse ühingute lahkumine. 1920. aastasse langeb ka metodismi jõulise kaswamise algus Gestiis. Mitmesuguste tegurite kaaswõjul teffis rohkesti sellenimelisi kogudusi pea igasse linna. Ühes sellega käis ka

nende koguduste noorsootöö alustamine. 1921. aasta algul asutati peaaesjalikult w. Karlsoni teenel neli noorsooühingut, kes lisaks endisele Haapsalu metodisti kog. ühingule „C. E.“ liitu astusid. Kuid asja suur edu äratas tähelepanu selle kiriku juhtiwais wõimudes, kes nähtawasti walesti olid informeeritud üseilmliku „C. E.“

põhimõtetest ja sihtidest. Tehti ettepanek — metodisti noorsooühingud lahkuagu „C. E.“ liidust ja ühinegu metodistliku „E. L.“ ühendusega. Ei aidanud mõne kohaliku metodisti noorsootegelase wastufeisimine — langes haamer ja lahkusid „C. E.“ perest wiis ühingut.

William ja Eeli Jokinen.

Teine kaotus oli Tartu ühingu liiwideerimine, mis oli tingitud ühelt poolt tegelaste puudusega ja teiselt

poolt ettetulnud arusaamatustega. See kaotus riisus meie hariduskeskkoja rohkem korraldatud wabameelsest noorsootööst, mille puudus annab ennast juba waljalt tunda.

Ei ole suutnud ka muidu küll elujõuline usklikaliõpilastöö seda puudust katta, sest wiimane areneb pii-

ratud ringis tööga ülekoormatud tegelaste hoolet. Viidu juhtivad tegelased on tihti Tartu olusid Jsa ette kannud. Toetagem neid selles, siis on Tartu väärtus peagi õnnistusrikkale tööle avatud.

Oma tegemise on lõpetanud veel mõni ühing, kas tegelaste lahkumisel või mõnel muul põhjusel. Kuid asemele on tekkinud mitmedki elujõulised ühinged ja paljud endised on rohkesti edenenuid nii liikmete arvu, töö laienemise ja mis tähtsam, sifemise vaimlise elu poolest. Meil jääb ainult oma Jssandale tänada, kes rohkesti meie eest võidelnud ja meid õnnistustega üle külvanud. Minult Temaile au.

„C. E.“ liit ajutati viie aasta eest. Praegune „C. E.“ töö Gestis kestab seitse aastat. See pole pikk aeg. Kuid otstarbekohaselt kajutatud tund on mitme võrra kasulikum laiseldud aastast. Julgesti võib öelda — möödunud aeg pole laiseldud aeg olnud. Kuid nõuded on suuremad olnud — töö saavutused liigagi väikesed. Mitmed kavatsused ja ettevõtted on sifemise tühjuse ja inimliku nõrkuse tõttu pidanud purunema. Siiski üldvaadet tehes peame ütleva — Jssand on tõesti „C. E.“ töös ühe sõna kuuleliku astja leidnud. Tema on tööd rohkesti õnnistanud.

Töökaja on mitmesugune olnud. Meie teame, kui kallisk on Jssandale iga hing. Seepärast on oma ülimaks sihiks valitud Jssandale hinge võita. Selleks on korraldatud ühingute poolt rohkesti ewangeliimi kuulutuse koosolekuid, misjonireisusid naabriühinguisse, ühiskuile tööpõldudele, pimedamaisse Gestimaa nurgadesse. Jgalpool töötavad pühapäevafoolid. Jumala abiga võivad liidupoolt 1923. aastast peale kaks reisusekretäri: öde Ilse Laas ja wend Peeter Sink reisida. Reisusekretäride küsimus on wana küsimus meie töös. Juba esimese eesti ühingute ajutamisega on ta mitu korda päewakorraks ferkinud. Wiimaks võimaldas Jssand ise meile neid. Tema läkitab oma sulased wälja, kuid seab nende kohta meile kõikidele tõsised nõudmised üles (Matt. 10: 40—42).

Tähtis ülesanne on ka noori edasi kaswatada.

Siin esimesel kohal seisab muidugi waimline edasikaswatus wanemate, jumalikult tarkusest küpsimate usklikude poolt. Selles mõttes on korraldatud isiklik hinge hool, asutatud walmetoimkonnad, peetakse järjekindlaid piiblitunde, edasikaswatus- ja pühituskoosolekuid.

Tähtis on noori tööle kaswatada, neid tegelikkudeks usklikkudeks, isiklikkudeks sõjameesteks tehes. Seda võimaldab noorsooühingute töö mitmekesisus, toimkondade süsteem, kus igaüks wastawalt oma kalduwustele tööd leiab.

Ühinged on liikmetele kodudeks saanud, iseäranis linnades, kus on võimalikud tihedased kooskäämised. On püütud neid kodusid meeldiwaks, ilusaiks kodudeks teha, kus Kristuse armastus kõigi üheks perekonnaks kokku sulatab. Mõndagi weel otsiwat, kahtlemat hinge on see kodune õhtukond nii kaua kinni hoidnud, kuni ta oma jüdamel lõpuks Kristusele täielikult on awanud. Teiste eeskujul on juur mõju inimese hinge, ta arenemise peale. Ühinged on muutunud ka farnasteks koolideks, kus wastastikku kaswatus, kus tihti arenemata noored saawad oma esimese jeltsefondliku kaswatusel, õpiwad jumalikku ja tõsi läbikäimist üksteisega, õiget wa-

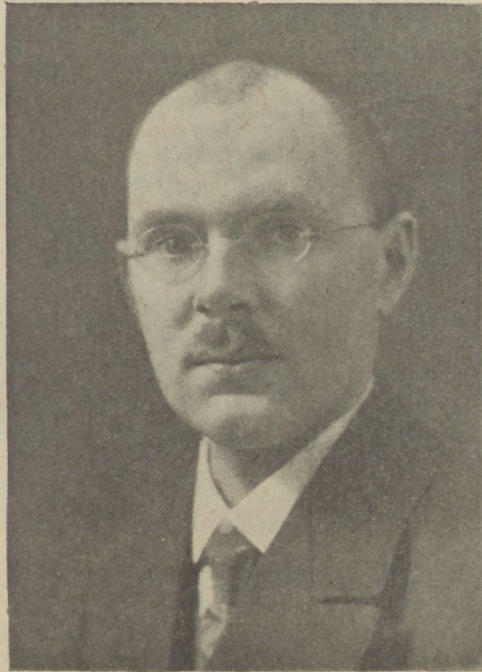
heforda wendade — ödede wahel.

Hariduse ja filmaringi laiendamise peale on pööratud tähelepanu mõnigi ühing. Selles sihis on korraldatud loenguid, läbirääkimisõhtuid. „Noorte Elus“ ilmunud „Jlmawaate nurg“ on püüdnud ka selles sihis noori edasi kaswatada.

Tagajärjerikas on „C. E.“ liidu kirjan- duse töö olnud, milles esimesel kohal muidugi seisab liidu häälekan- dja „Noorte Elu“. Siin ei võimalda ruum pikemalt selle ajakirja tekimist ega arengut käs- tada, kuid jeda tuleb nimetada, et ta oma siisu ja wälimusega tõsis- sis eraldi silmapaistwale kohale. Seda tõendab iseäranis tema laialdane lugejaringkond, kes tõsijelt on hinnanud ajakirja püüde paremat ja

kohasemat tuua, mis waimulikul kirjan- duse laual saadawal.

Raamatuid on jeni kirjastatud kuus. Meist iseäranis meeldiwad K. L. Marley „Loitwaid tähti“ — rida jumalameeste elulugusid ja Peeter Sinki „Sügawuste

K. L. Marley.

Esimene liidu juhatus. (Reffkomitee 1920. a.)

helid" — tema sügawahingelised luuletused. Selmisest „Noorte Elus" ilmus kaasanadena aastatellijatele noot — D. Lusmani viis Peeter Sinki sõnadele „Kewad hinges." Toimetusel on kawatjus sügisel veel üht nooti aastatellijatele hinnata kaasa anda.

Dma ligemist armastada, mitte ainult sõnaga, vaid ka teoga, on iga C. E.-lase kohus. Ühingu tähtsapaiste ja pääste-toimkonnad on rohkesti sel alal töötanud peale hingede-päästmistöö ka haigete, waeSte, lange-nute, wangistwaba-nenute ainelise olu-orra parandami-se peale tähelepanu pöörnud. Mitmedki keldriurkad ja pö-ningufambrid on rõõ-mupaitadeks muude-tud, kus eluteed lõ-petawate wanafeste, oma ašemetel kül-ge kinnitatud haigete.

filmi on rõõmupisarad täitnud ja nende huuled tänu-sõnu Issa poole sõjistanud. Eraldi tähelepanu on pöördud waeSte laste peale. Nii liit peab ülewal Kärbla lastefodus kaswandiffu. Mõned ühingud peale selle peawad ülewal wõi toetawad üffikuid waeSteid lapsi. Issand, õnnista seda tööd.

„C. E." liikumine on Gestis fiiski wäike. Ta pole fõiki oma talente truuwilt teenistusse pannud. Iga-šetud eesmärgid seisawad nii mitmeski asjas kättesaa-mata kauguses. Tööl nagu ei oleks praegu seda ru-tusti arenemat tempot, mis tal teine kord on olnud.

Wiimasel ajal on fiit ja sealt uued was-tutuuled puhunud. Kuid Jumala töö ei oota. Ilmas huffu-wate noorte hinged ei oota töö tõuju-aegu ei tea milla tu-lewifus. Tänapäewa ülesanne on tööle uut elu saada, weel praegu peab tõusma uus wägew laine, mis purustaks wiimased wallid, peseks wiimase tuimuse ja täidaks wahutawa eluga noorte wä-hulgad.

Kuusi ootame seda lainet. Kas toowad seda jälle wennad SoomeSt, kas mõnest

teisest maast weereb ta siia, wõi tuleb ta ühes külalis-tega meie tulewa-aastasele konverentfile. Ei. Nüüd ootame lainet — wägewat lainet Jumalalt. Waimu laine tõusku, purustagu, häwitagu, uuendagu!

See on meie üheksas laine.

—er.

Praegune liidu juhatus.

Mida sa külwad?...

Kaalatia 6:7—8.

Nüüd kewade tulnud ja külwajad Kõik rõõmsasti wäljale ruttawad, Head seemet nad hoolega wiskawad seal, Sest kõik nende lootus, see seisab see peal — Mida nad külwand.

Jah sõber, kas külwajat nähes küll tead, See kohus tal püham, et külwama peab? Ei karda ta päikest, ei tormi, ei maru, Sest sellega täidab ta ilma, saab aru, Milleks ta külwab.

Mu sõber, kas sina üks külwaja oled! Ma usun, et igapäew külwamast tuled, — Sest küsida luba, ons seeme ka hea? Kuida nii julgesti külwasid sa — Mida sa külwad? —

Kas oled üks tõsine külwaja sa? Su hoolde on usaldud põllud ja maa. — Kui tahad ka külwist ja lõikusest head, Siis põldusid harid ja seda ka tead, Mida sa külwad.

Kas oled sa kunagi mõtelnud seda — Ma hommikust õhtuni külwan — kuid mida? Kas salajas mõttes, ehk kõne ja teoga — Kõik lõikuse Issand kord tasub sull' wäega, Mida sa külwand!

Õnn sulle! kui Issandal' wastust wõid anda, Su armust head seemet wõind wälja ma kanda. Kuid häda, kui mõtled; „Ükskõik mis saab maha, Kas nisu wõi umbrohtu, head wõi paha — Mida ma külwan!" . . .

Kes ohakaid külwas, see lõikas ka neid. Kui nisu sa külwasid, nisu sealt said. Kuis tuhat kord enam saad lõikusel tasu, See annab sull' siin ja kord jäädawa kasu, Mida sa külwad?

Siis külwa head seemet ja walmista pinda, Et külwist wõid saada sa kallimat hinda. Kus umbrohtu pole ja kõlblikud maad, Seal lõikusel tasu ehk sawajõrd saad . . . Mida siin külwad?

Aeg häwitab elu, kõik mädaneb, mustub, — Pea wiimnegi mälestus sinust siin kustub! Kas raiu end kiwwi . . . ehk nikerda rauda — Kõik kaob . . . Weel elab, ei aeg kanna hauda, Mida sa külwand!!

Mis iganes külwad, sa lõikad tõest seda! Kas waimu pealt elu, — lihalt surma ja häda. — End Issandal paku, head seemet talt palu. Oh muidu saad sellest weel jäädawat walu. Mida sa külwad? — Oskar Leilow.

„Christian Endeavour'i" (C. E.) liikumine.

Esimene C. E. ühingu ajutamine ja liikumise laialdumine.

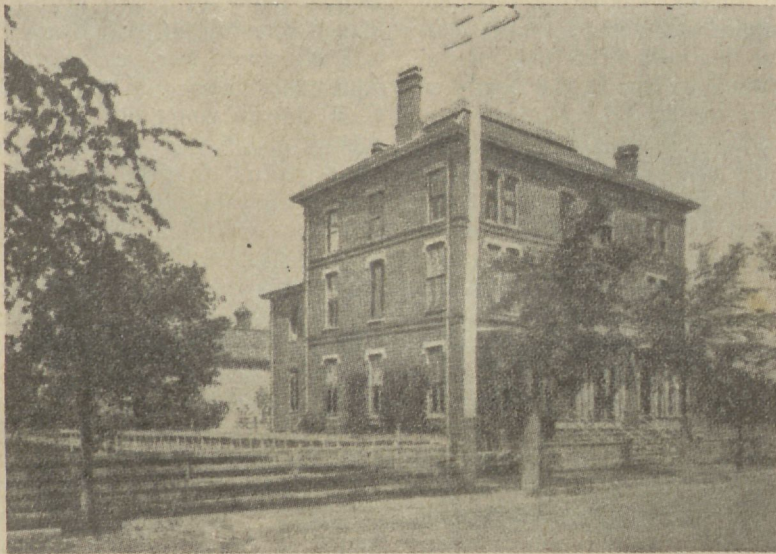
Ameerika kodanlik sõda oli hiljuti lõppenud, järele jättes raskeid tagajärgi ainelises ja veel suuremaid vaimlikes elus. Rahva usulisõbralik elu, mis püüis esimeste pilgrimide (nõnda nimetatakse Ameerika ajaloos esimesi usklikke jäsferändajaid) ajast traditsiooniliselt edasi, sai äkitselt tugewa wapustuse osaliseks. Juba isegi lõhestatud koguduste elu killunes veelgi, kuna mitmed kirikud selle sõja ajal kaheks — Põhja ja Lõuna kirikuks lahkusid. Noorjugu oli usust ikka enam ja enam ära langemas ja kümnetuhandel õpetajail üle terve Ameerika oli suuremaks mureks noorsoo probleem. Seepärast on ka arusaadav C. E. liikumise vastuvõtt ja kiire lewimine, nii pea kui selle otstarbekohasus laiemalt tuttavaks sai. Olid küll juba enne olemas organiseeritud pühapäevakooli-liikumine ja meile tuntud Kristlik Noortemeeste Ühingud, kuid esimene oli ainult lasteorganisatsioon, kuna teine liikumine alles üsna nõrk oli ja rohkem mõistustlikku ja tehakultuurilist rada kaldus. Epworth Liigad, Baptisti Noorsooseltsid ja teised kiriklikud uskliknoorsooorganisatsioonid nende praegusel kujul tekkisid umbes kümnekond aastaid hiljem, C. E. eeskujul ehk C. E.-st lahku liites. Mitmesuguseid ühikuid noorsooühinguid ja katsetisi töökorraldusi leidus kogudustes muidugi küllalt, kuid neist ei ole midagi lähemalt teada.

C. E. liikumise tekkimiseks oli Willistoni kogudus kõigiti kohane. See oli noor ja elav kogudus, mille liikmed olid pea kõik noored inimesed. Nende õpetaja — Dr. Clark, oli ise noor mees ja tema südamis seis eriti noorsootöö. Siiski esimese C. E. ühingu asutamise juures ei unistatud mingisugusest suurest liikumisest, vaid püüti ainult oma koguduse noorsootööd kindlamale alusele seada.

Alasta algul — jaanuarikuus korraldatas nõnda nimetatud „palwenäbal," mis nüüd küll juba suurema jao kogudustes oma tähenduse olla kaotanud. Willistoni koguduses, nagu paljudes teisteski sel ajal, oli see tõesti palve nädal. Keti kuud warem hakati seda ette valmistama, nii et „nädal" ise oli dieti pikema palwehooja tulipunktiiks. Selle tõttu kaswas kogudus kiirelt ja liikmete uuelu oli alati elav. Palwenädala ümber sündis iga aasta ärfamine ja sel nädalal tulid harilikult 20—40 hinge, peaasjalikult noori, ümberpöörmisele.

3ga aastaga tundis õpetaja selgemini ja selgemini, et sellest ei ole küllalt, kui noored kristust vastu wõtawad ja siis koguduse liikmeks astuwad. Ehk küll ta korraldas enne nende kogudusse wastuwõttu midagi meie leeriõpetuse sarnast ja pärast edasikasvatamiseks tihti kõneõhtuid, loenguid ja palwetunde, jäi tagajärg ikkagi puudulikuks. Noored, loomulikult tagasihoidlikud wanemate juuresolekul, wõtjid palwetundidest, koguduse tööst ja üldse sotsiaalsel ja heategewal alal aktiivsel wähe osa, kuna neil wähe praktilisi kogemusi oli ja wanemad usklikud ju seda mitu korda paremini tegid. Kuid õpetaja püüe ja soow oli ümberpöörnud noori just tööga ja kohustuste ja wastutustega leigeksjäämise ja äralangemise eest hoida ja ustawaiks- ja kalulikkudeks koguduse liikmeteks ja tegelasteks kaswatada.

Enne C. E.-d tegutses Willistoni koguduses mingisugune noorte „Waielusklubi" ja muusikajelts, ja meeldiwaid perekonnadõhtuid peeti tihti. Õpetaja abikaasa püüdis noortes õhutada misjoniwaimu ja suurendada nende huumi ning ohwri-meelt paganamisjoni heaks. See misjoni-palwe-ring „Mitsparing," nagu teda hüüati, oligi enne C. E. ühingu asutamist koguduse noorsootöö tugewamaks jooneks. Kuid kõik need püüded ei saawutanud soovitud tagajärgi — kaswatada ustawaid ja tõssiid noori, kes sundaksid kristusest tun-

Willistoni õpetaja maja 1881. a.

nistada ja oskaksid oma jõudu ja andeid Tema riigi töös praktiliselt tarwitada. Õpetaja senised püüded jäid tagajärjeta mitte seepärast, et nad olid iseenesest halwad olnud, waid et olid ühekülgsed — panid palju rõhku teoreetilisele osale ja andsid wähe võimalust enesewäljendamiseks ning praktiliseks õppimiseks.

2. weebbruar 1881. a. oli ilus talwine päew — selge ja külm. Õpetaja abikaasa oli Mitsparingi noored õhtuks kirikumajja kokku kutsumud ja neile peale harilikku misjonitunni teedõhtu korraldanud. Sel ajal kui õpetaja abikaasa alumisel korral Mitsparingi noortega wiibis, kirjutas õpetaja oma töötoas kolmandal korral põhikirja uuele ühingule, mida kawatses samal õhtul asutada ja nimetada „Willistoni Noorte Kristliku Edasiüüdmise (inglisekeeles — Christian Endeavour — C. E.) Ühinguks." See pidi saama hoopis teistfugune ühing ja teistel põhimõtetel, kui eelmised. Õpetaja oli juba wäruimas senisest noorsootööst. Palju oli ta noortele kõnelnud, nüüd tahtis tema, et nad ka ise kõ-

nelema ja isekesks mõtteid avaldama õpiksid. Kõua oli ta nende eest palunud, nüüd soorvis ta neid ise koosolekuil ja palvetundidel palumas näha. Seni oli nende koosolekuid korraldanud ja juhatanud tema — edaspidi pidi nad ka seda ise õppima neid juhutama j. n. e. Kõik pidi nad ise püüdma teha, õpetaja vaid tahtis neid ainult tagaplaanilt juhatada, neid oma nõuandmistega ja kogemustega aidates.

Esimene põhikiri kirjaldas üldjoontes sedasama, mis nüüdki. Uue ühingu teljeks pidi olema iganädalane palve- ja piiblitund. Et see tund mõnikord ühetooniliseks ei muutuks, vaid alati elavaks ja õnnistusrikkaks jääks, noori suuremale edasipüüdmisele ja tööle õhutades, pidid kõik liikmed töötama koosolekuist aktiivselt osa võtta. Ka töötasid nad kodus järjekindlalt piiblit lugeda ja Jumalat paluda. Põhikirjas olid ette nähtud tegev- ja pooldajad liikmed ja ära näidatud meile tuntud tähtsamate toimkondade töö sihtjooned. Näib, et osa toimkondi moodustati eelmistest töökorraldustest, millised ühes sellega muudugi oma tegevuse endiste nimede all lõpetasid. Oli ka ette nähtud igakuine elamuste koosolek, millest iga liige oli kohustatud tingimata isiklikult osa võtma, ehk mittewõimalikul juhtumisel kirjaliku meeldetuletuse ja terwituse saatma. See oli nii velda ühingu tegevate jõudude ülewaatuseks, kus nimekirja järele liikmed välja hüüti, kes siis paari sõnaga oma möödnud kuu edasijõudmisest ehk raskustest teatasid, ja kas nad ikka Kristuse omad on ja Teda ka edaspidi tahavad teenida.

Viisjaguste kindlate juhtmõtete vastuvõtt sünnitas noortes, kui seda neile ette pandi, arusaadavalt teatud kahtlemist. „C. E. liikumise ema“ oli ka algul vastu ja arvas, et noored ei või sarnast karmi põhikirja vastu võtta ega sellele kaua truiks jääda. Kuid õpetaja näitas, et tõsine armastus ei karda kohustusi, kuigi raskeid. Pärast seda kui põhikirja mõte selgitati lähemalt ära, kirjutasid umbes wiiskümmend noort sellele alla ja esimene C. E. ühing oligi moodustatud.

Olgu tähendatud, et need „noored“ olid ka tõesti noored kõik, — peale paari erandi, — alla kaheksa aasta.

Seni enam-vähem kiratsewaisse noorfootundidesse tuli äkitselt imestamisväärne muudatus. Uued liikmed tegid, nagu olid töötanud. Selle asemel, et nagu enne, tund paari wana „noore“ wahel mööduks, wõtsid kõik nelikümmend või wiiskümmend noort sellest tegevast oja. Õpetajal jäi tagumises reas istuda ja koosolekust röömu tunda, wast ainult lõpul ettetöödud mõtetest kokkuvõtet tehes ja neid omalt poolt selgitades ja laiendades. Põhikirjas ettenähtud toimkonnad kutsuti kohe ellu ja algasid energiliselt oma tööd. Neile seltsisid warsti weel teisi toimkondi.

Uue ühingu abil sai Willistoni kogudus warsti Portlandis noorsoo külgetõmbekeskohaks. Kirjutab pärasine C. E. Ilmaliidu peasekretär Shaw, keda Philip's'i Kongregatsioonali koguduse poolt South Boston'is läkitati Willistoni koguduse ollutorraga tutvunema, et kui nemad pühapäewa hommikul wõdrastemajas küsisid, kuidas Willistoni kirikut üles leida, juhutati lühidalt: „Minge nulltsale ja järgnege noortele.“ Ja see kompass näidanud õiget teed. Philip'si koguduse

õpetaja, tuntud piibliseletaja ja õpetlik jutlustaja, oli õelnud, et koguduse huwides peaks tema järeletulija olema mees, kes oskab koguduse noorjugu organiseerida ja oli omalt poolt nimetanud Dr. Clarki, kelle üle ta juba kujukilt oli lugenud. Nagu teada, saigi Dr. Clark sellele kogudusele kutsutud. Mõistagi afutas ta ka Philip'si koguduses warsti C. E. ühingu, mis tähtis sellepoolest, et siin algas oma C. E. tööd William Shaw, kes on olnud terve eluaeg sellest ajast kuni siiani, C. E. liikumise aktiivsem tuugi ja tegelane.

Claw ja eeskujulik noorteühing elustas ka terwet kogudust. Õpetajal oli sellest nii hea meel, et kirjutas artikli oma kiriku häälekandjale „The Congregationalist“ pealkirjaga, „kuidas üks kogudus oma noorte eest hoolt kannab.“ See artikkel oli esimene paljudest tuhandest, mis hiljem C. E.-st on kirjutatud, ja ilmus nimetatud lehes augustikuul 1881. ja trükiti sealt ära Pühapäewa Liidu häälekandja „The Sunday-School Times“ ja mitme teise waimuliku lehe poolt.

Baptisti õpetaja C. P. Mills, Newburyport'is Mass., luges Dr. Clarki artiklit ja afutas samasuguse ühingu oktoobris 1881. Tema koguduse noorte seisukord oli olnud väga muretäratav (noored olid juba otjutanud omawahelisi tantfudhtuid korraldada), kuid, C. E. ühingu mõjul tuli peagi muudatus. Kuni uue aastani afutati weel neli uut ühingu ja järgmise wiie aasta jooksul kaswas ühingute arv, efiti aeglaselt, kuid järjest ifka kiiremini, kuni wiimaks afutati neid tuhandete wiisi iga aasta. Kirjalikke järelepärimisi woolas Dr. Clarkile ja et nende peale wastata, trükiti põhikiri ja paar selgitawat broshüüri.

2. juunil 1882. peeti Portlandis C. E. ühingute konverents, kus olid esitatud kuus ühingu. Sellel konverentsil loodi esimene ühingutewaheline organisatsioon, esialgu küll ainult seks, et järgmise aasta konverentsi ette walmistada. Kuid sellest idust kaswas aegamööda mitte ainult suurte konverentside idee, waid ka hiljem liikumise üleilmlik keskorganisatsioon (ilmaliit).

Samal ajal algas uus liikumine ka wäljaspool Ameerikat lewima. Mitte et seda oleks kujukilt keskkohest propageeritud, waid siingi sündis see tähelepänemata, iseenesest.

Õp. J. A. Cruzan, Fort tänawa kirikust, Honolulu'ist, kes oli lugenud Dr. Clarki artiklit „The Congregationalist“is, otjustas seda järele proowida. Ta afutaski ühingu 1883. a., kuid ilma liikmetootufeta. Järgmisel aastal oli see ühing juba wälja furnud. Õpetaja afutas uue ühingu kindla põhikirja ja liikmetootufega ja sellest wõrsusid paljud elawad ühingud Hawai saartel.

Järgmine maa oli Hiina. 1884. a. läks üks noor C. E.-lane misjonärina Hiinasse. Foochowis afutas tema C. E. ühingu ja see sai esimeseks Hiina praeguse 1200 hulgaft.

Keege noormees Willistoni ühingust kirjutas oma endisele õpetajale Inglismaal waimustatud kirja ja sellest tärfas esimene C. E. ühing Inglismaal. 1887. a. üks C. E. noor teisest ühingust (Newburyport'is) rändas oma ifaga Austraaliasse. Ta wõttis enesega kaasa piibli ja C. E. liikmetootufet. Brisbane'is, Austraalias, astus ta kohaliku Baptisti koguduse liikmeks ja rääkis õpetajale uuest ühingust. Õpetaja huwitus, nõutas

C. E. tutvustamiskirjandust ja asutas warsti ühingu — esimene Austraalias.

Mõni aasta hiljem Schweitfis wiibides sai Dr. Clark ühelt noorelt õpetajalt Bielefeld'is, Saksamaal, kirja. Pastor Blecher (nii oli ta nimi) palus lähemat selgitust uue liikumise kohta Ameerikas. Temagi oli noor, wilumata ja iseloomu poolest tafane ja arawõitu. Kuid tal oli usku Jumalasse ja noorjoosse ja paljudest takistustest hoolimata asutas ta esimese ühingu. Nüüd on Saksa C. E. liikumine üks tugewamaist ja kiirelt kasvamas. Riisjama lihtsalt ja loomulikult on C. E. ka teistes maadesse tunginud.

* * *

C. E., kui uskudewahelise erapooletu liikumise lewimine on olnud wõrdlematu kiire, eriti Ameerikas. Kuid see arenemine ei ole igaford takistamata edasi läinud. Oli aeg, mil näis, et wähegi uskudewahelisel liikumisel ei saa Ameerikas pinda olla ja et C. E., kui farnane, kaob warsti. Muudugi ei ole wastutõotajaid ka praegu puudu, kuid endine kannamatuse ja jallimatuse ajajärk on küll ajaloo walda jäänud.

Koostöötamise ja siemise sõprustunde põhimõte, mis väljendub ühistes palwekoosolekute teemides, C. E. konverentsides ja liitudes, on C. E. liikumise wundamendiks. Waikselt kui haputaigen jahus — kasvatab C. E. kümnete ewangeliiumiusu kirikute noori üheskoos paluma, plaanitfema ja töötama. Ükski teine liikumine ehk organisatsioon Ameerikas ei

ole suutnud uskudewahelise sõpruse ja koostöötamise waimu nii esile tuua kui C. E., ilma et sealjuures trundust oma kiriku wastu wähendataks. Kõrwale jättes asju, milles kirikud ja inimesed üksksteisest erinewad, tõstis ta esiplaanile ja rõhutas alla seda, mis neid ühendab. Ta ei püüdnud ühendust õpetustes, waid waimulist osadust ja jumalariigi teenistuses käsi-käes töötamist.

Uue liikumise lewides kartsid nimelt paljud kirikute juhid, et sellest kasvab neist tugewam wõim, ja wõtab nende kirikute noorjoohuimise oma kätte. Dr. Clarki nimetati „paawstiks“ ja „härarajeks“, kes ahnitseb wõimu Ameerika protestandikirikute üle. Tõendati ifegi, et kirikutewaheline liikumine ei olla üldse wõimalik j.n.e. Ühel esimestest C. E. konverentsidest astus keegi wana jutlustaja kantlisse ja ütles: „Wennad, mina kardan, et see uus liikumine saab wõimu meie kirikuis oma kätte. Kardan, et fordub Joona lugu, — kirik kui Joonas ja ühing kui kala. Ja siis on lool lõpp.“ Konverentsi meeleolu päästis seford keegi teine wana õpetaja, kes jüdamlikult tähendas, et sõber jättis ütle-

mata, et Joonas pärast kalafõhusolemist oli palju parem ja ustawam, kui enne.

Algus sellega, et kõige suurem Ameerika protestandikirikuist — piiskoplikud metodistid — lahutas oma noorjooühingud C. E.-st ära ja asutas 1889. a. oma Epworth Liiga. Piiskopliku Metodisti C. E. ühinguid oli sel ajal rohkem kui teisi ja noored ise ei soowinud lahutamist. Kuid nende protestid ja palwed jäeti tähelepanemata. Õpetajate ja ühingute peale awaldati kindlat surwet uue Epworth Liiga kasuks ja aegamööda kaotati pea kõik C. E. ühingud Piiskopliku Metodisti kirikust. Siiski on weel praegugi leida üksikuid C. E. ühinguid ka selles kirikus.

C. E. Almalidu peasekretär Shaw wiibis sel konverentsil Bostonis, kui Epworth Liiga asutati ja jutustab sellest mõndagi huwitawat. Peale C. E. liikumise olid Piiskopliku Metodisti kirikus C. E. mõjul juba mitmed wähemad noorjoo organisatsioonid tekkinud — Oxford Liiga, Kristlik Liiga j. n. e. Uue organisat-

fiooni loomisega taheti neid üheks liita ja ühtlasi C. E. mõju alttäiesti wabastada. Uue liiga pooldajad rõhutasid ifka ja ifka, et on tarwis Piiskopliku Metodisti kiriku noori teistest tingimata eemal hoida, kui ei taheta neid emakirikule kaduma lasta minna ja iseäranis, et oma kiriku kirjastushuwiifid kaitsta. Tuntud Metodisti kiriku juht ja mingifuguse „Chautauqua liikumise“ algataja — piiskop Vincent awaldas mõtet, et C. E. jäägu uskliknoorjoo ühiseks

Willinstoni Kongregatsioonali kirik Portlandis.

organisatsiooniks, üksikud kirikud wõiksid liigandada weel oma eristusnime ja soowitas Metodisti kirikule nimetusi „C. E. Oxford Liiga.“ Hiina piiskopp Washford soowis Hiina ühingute sidet C. E.-ga alal pidada ja India piiskop Oldham kahetfes India misjonipõllu huwide juhtes seda lahfuldõmist.

Paljud Metodisti kiriku juhtidest toetawad ka praegu mitmeti C. E. liikumist, kuigi oma kiriku seadustele alla heitlikud olles Epworth Liigast kinni peawad.

Wõiks ka meelde tuletada, et wälja arwatud piiskoplikud metodistid, kõik teised Metodisti kirikud toetawad C. E. liikumist ja praegu on üle terve ilma rohkem Metodisti C. E. ühinguid, kui ühegi teise usundi omi.

Baptisti Noorjoo Liidu algus 1891. a. oli siisult teistfugune, kui Epworth Liigal. Wiimane oli läbi kiriklik, ja weerandaasta-konverentsid ei tunnistanud C. E. ühinguid. Kui ühing ei olnud Epworth Liiga, siis ei loetud seda Metodisti kiriku noorjoo ühikuks. Baptisti Liit, tunnistades täiesti kohalikkude kirikute

iseisemust oli wabatahtlik ühendus, kuhu mõeti wastu ühediguskult kõik Baptisti kirikute noorsoo-organisatsioon, nii et C. E. oli ilma nime muutmata ühtlasi „Baptisti Noorsoo Selts.“ Siiski kui Liidu juhatus läks C. E. wastaste meeste kätte, said ka Baptisti C. E. ühingud küllalt etteheiteid ja paljud ühingu, iseäranis lõunapoolsetes osariikides, pidid oma nime ümber muutma.

Ameerika Baptisti Noorsoo Liit, mille peorter on Chicago's, ei ole nagu juba öeldud, kiriku ametlik organisatsioon, waid wabatahtlik ühendus. Põhjapoolsete Baptisti kirikute ametlik noorsoo-organisatsioon on „Noorsootöö departemang,“ peorteriga Philadelphias, ja siin on C. E.-i ühesugused õigused Baptisti Liitudega ja teiste Baptisti kirikute noorsoo-organisatsioonidega.

Presbüteriaanide Põhja ja Lõuna kirikud püüdsid läbi wiia oma Westminster Liigat, kuid wäheste tagajärgedega. Nüüd on Presbüteriaani kirikud C. E. ühingute poolest ühed armurikkamaisi.

Ameerika luterlaste seas domineerib Luteri Liiga, kuigi nende keskel ka C. E. tugew j. n. e. Üdse asutajad C. E. ajaloo teisel aastakümnel pea kõik suuremad Ameerika kirikud omaette noorsoo-organisatsioonid. Enamalt jaolt muudeti ainult nimi, kuna muu sisuliselt endiselt jäi. Negamööda pöördus suurem hulk C. E. juurde tagasi ja kirikutewahelise noorsoo-organisatsioonina püsib wümanne praegu Ameerikas kindlamini ja mõjuwamini kui kunagi waremalt.

G. T.

Esimene rajariikide C. E. konverents Riias.

Möödunud aasta Euroopa C. E. konverentsil Hamburgis määrasid rajariikide esindajad esimese konverentsi Riiga.

Lähenesid oodatud päewad. Tegime wastawaid ettevalmistusi. Riiaft soowiti, et ühes oma lipuga (panneriga) tuleksime, kuid puudus see. Mõni päew weel arafõiduks aega, seal leidus armastajaid käsi, kes enda aega ja ennaft ohwerdades peagi selle ilusana walmis tegid. Näis alguses, et Cesti omalt poolt ainult mõne esindajaga saab osa wõtta, kuid kogus lõpuks 34-päine hulk. 13. märtsil rahulisel õhtul weeres kiirrong Riia poole; olime aset leidnud meile määratud wagunis; ühes meiega sõitis ka Soome esindaja w. Attila. Saatjaks salgake noori, kes meiega kuni Ülemis-teni kaasa sõidawad — pea lahtuwad nad, aga meie sõit läheb õhtuhämaruses edasi Lätimaa poole.

Tartus terwitawad meid usklikülilõpilased. Kesköösi Walgas, kus harilise tolliwaatuse ja üle tunniise seisaku järele edasi liigume, kuid juba teise riigi piires.

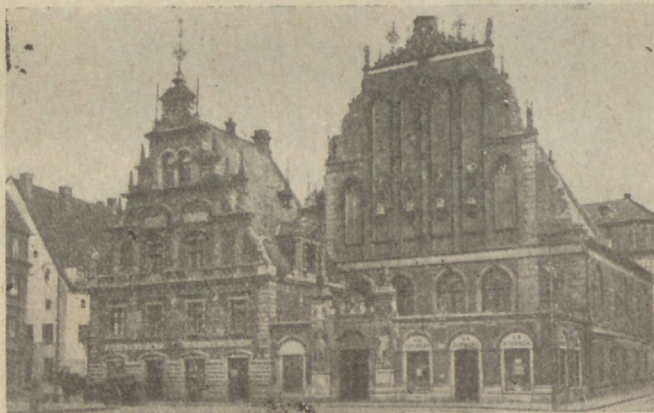
Laupäewa hommiku 1/2 8 Riias; wastuwõtmas oli w. Rabe de Olga ja teistega. Kogume ja seltsis liigume edasi. Banner, mida wagunis kinni mätsifime arwamisega, et ega tohi tänawal lahtiselt käia, tuli awada, riputades teda ridwale. Sammus Cesti C. E.-laste hulk oma lipu all Riia tänawail Karutapjate tänawa poole, kus Sinine Riist asub. Seal saame igakõks ümbriku, milles konverentsi üldkawa, metallrinnamärk, korteri aadress ja ühislõunakaart. Ühiskorteri asemele oli juba igahäle ette ära määratud kodu, milles kõige paremini wastu mõeti.

Lõuna kell 12 kogujime uuesti sinna kofku, kust siis w. Rabe saatel linna läksime waatama. Lühikese aja

keskel ei jõua küll kõike waadata, linn on suurem kui Tallinn, ilusamad suuremad ehitused, laiemad tänawad. Restlinn on wana ja wäga sarnane meie omale.

Õhtul oleme Mustpeadeklubis, kus esimene lätisaksa terwitustoosolek aset leiab. Sisse astudes leiad end äkki kestaja atmoosfääris. Seinal-rippuwad pilbid juhivad tahtnata mõtled aegadesse, kus elasid rüütlid. Peagi algab toosolek orkestri mänguga — rahwast saal tungil täis. Rõnetooli ümber ja taga C. E. lipud, üks neist isegi Hiinast — hiinakelsete pealkirjadega.

Kõige pealt terwitab kõiki külalisi kui oma maa esindaja R. Batze, Saksa C. E. nimel G. Rabe. Laulab Saksa meeskoor. Peale seda wõtawad sõna terve rida pastoreid — Fr. Blecher — Berliinist, Saksa C. E. peasekretär. E. Sauvin — Schweitsist — Euroopa Liidu sekretär. Otto — Poolast, Tannebaum Cestist. Kõik wäljendawad kaasatoodud soemaid soowe. Kuid mitte üksi pastoritest ei koostunud konverentsi kõnelejastond. Ei, oli teisigi saadikuid —

Mustpeadeklubi maja.

J. Kelly — Shotimaalt Euroopa Liidu juhataja, Attila — Soomest, Pöds — Leedumaalt, R. L. Marley — Cestist. Wahepeal laulab Cesti koor ning järgneb terwituste andmine ühikute Riia organisatsioonide esindajailt ja prowintsilinnade C. E. ühinguilt. Kirjalikke terwitusi on J. B. Meyerilt Ingliseimaalt, Dr. Csicia — Ungarist. Keegi terwitab ka Wenemaalt. Lõpuks tõuseb jälle ühine laul Jsa poole ja palutakse Teda konverentsi wõõraks. Teg on hiline, kui lõppes toosolek ligi 1/2 11. Wäljas terwitab õõ — jellesse waob rahwahulk. Sammume kodu poole üle Düüna, kaldalolewad tuled waowad kui tulised postid wee jügowusse, kustumata. Waikib Riia. Waldab õõ. Järgnew päew terwitab meid ilusa hommikuga, pühapäewane rahu on

üle Riia wajunud, helisewad kirikufellad. Mustpeadeklubi neelab jälle inimesi.

Koosolek algab töötusega: „Ma tahan waimu anda.“ Pastor Otto juhib pilgud Jumala ausse, mis on antud inimlapsel juba siin maa peal. Oleneb meist, kas jeda haarame wõi ei. Laulab Gesti koor ja lahkub saalilt, et minna Gesti kirikusse röömustama teisi. Järgneb R. L. Marley tuumakas kõne 2. Timot. 2: 20, 22. Saalis on sügaw waikus. Hinge kinni pidades waeb igaüks iseennast. Olen ma weel maine riist, inimene, kes ilma armastab ja ühinguelu kristlikuks flirdiks muudab? Wõi olen ma sõlaw kellelke, inimene, keda iga tuul oma moodi hääle seab, wõi jälle puuriist, nii ilus ja läikiw, kuid kasutamiseks kõlbmata. Edasi räägib kõneleja hõberii-staht. Hõbe saadakse sügawusest ja põletatakse ahjudes. Meed on inimesed, kes iseennestest ühtegi ei pea. Wastised — rahulised. Mendes ei ole enam puuderdatud kristlikust, waid püha töidus. Ja kuldriistad on täielikult äraantud inimesed. Kulda otsib Jumal sügawusest, elufõrwest jõgede ja ojade põhjast, kus uhuwad maailma laineid. Kui leiame endid sest torme, laineid, sest põletawat kõrwelliwa, siis teadkem, et Jumal tahab meist kuldriistu endale teha. Laskem waid. Lühidalt kordab samu mõtteid ka õp. Tannebaum, hüüdes kõiki weel kord õigele allikale wõtma.

Paremate kaawatustega hinges lahutatakse koost. Gesti kirikus, mis on endisest Wene kirikust ümber tehtud, oli wähe küll rahwast, neile wõisime laulda — kusjuures ka w. Laar lühidalt Gesti uskliknoorsootööd puudutas.

Pärast lõunat on kell 3 saksa keelne koosolek Sinise Risti ruumis. Ruumikas saal — ehitud roheline, kuid ka wäikeste C. E. lipufestega, mis kui pärgadewööd ripuwad. Juba warakult on istekohad wõetud. U-

gawad kõned — peamõte: „Tõmbejõud noorsooühingus.“ Kaupmees Achenbach tõendab paljude piiblikohatadega, et esimeseks ja peatõmbejõuks on Jumala sõna. Ja, kuhu peakõne minema, sest Sul on iga wese elu sõnad. Oleme kord ligi tulnud, hakanud käima eluteel, siis on hädatarwilik tõukejõud — palwe. Sellest kõneleb õp. Kofamägi. Jõust — Pühawaimust — mis meid hoiab ja tugewaks teeb, annab wäga selge pildi R. L. Marley Efeek. 37: järgi.

Suur gildimaja.

Õp. Tannebaum soowitab jutlustada olgu õige aeg ehk mitte.

Neg lendab. Kutatakse suurde gildisaali, suur gootistiilne ehitus.

Saal on ehitud C. E. lipufestega, poodiumi taga seinal seisawad kahelja riigi lipud: Poola, Inglise, Schweitzi, Läti, Saksa, Leedu, Gesti ja Soome omad. Saali mahutus suurem kui Mustpeadeklubi oma. Pool kaheljaaks on kutseskoosolek määratud.

Koosolek algab üldlauluga: „Ditjew noorus.“ Kõnedes toonitatakse noorust, tema hädaohte ja õnne; kõnelewad Attila, Kelly, Sauvin, Achenbach. Glaw ja huwitaw on Sauvini kõne. Lõpeb seegi koosolek, seega ka esimene konwerentsti päew.

Esmaspäewa homm. 1/2 10—1/2 11 palwetunnitauline koosolek Mustpeadeklubi saalis. Shotlane Kelly maalib Jeesust kui sõpra Joh. ew. 15: 16. — Mina olen teid ära wälitfenud ja teie olete minu sõbrad, kui teete, mis mina teile käsin.

Konwerentstist osawõtjad wennad ja töötegijad.

Kella 11—1 C. E. juhatajate koosolek, kus P. Kelly kõne C. E. üle peab. Ta on juba 30 aastat C. E. töös olnud. Tema kõnest oleks neli punkti tähtsad, et noored C. E. töös peawad olema:

1) Tunnistaja d Jeesusele Kristusele;

2) töötama Jeesuse Kristusele;

3) Üksmeelt ja oja saamist jumala lastega pidama;

4) Truud ja ustadawad oma koguduse wõi osaduse wastu.

Kõneleb toimefondadest ja nende töödest. Pärast kõnet paneb jutl. Kabe ette mõned punktid läbi rääkida ja otsustada, mis enam Läti töösse puutuvad. Valitakse ka rajariikide ajutine komitee, kuhu Poolast: P. Lassahn, P. Otto ja üks Poola poolt valitud esindaja,

Leedust: Pöds ja P. Ribelka,

Lätist: Kabe ja Freymann,

Estist: K. L. Marley ja Tannebaum,

Soomest: Attila ja üks rootslaste poolt valitud esindaja.

Järgmine rajariikide konverents otsustati 1926. a. Tallinnas ära pidada.

Benemaa noorsootööst sai wähe rääkida, sest et lätlastel oma rääkimiste ja seletustega aja ära wiit-
sid. Rajariikide noorsooühinguid palutakse Wene noor-
soo eest hoolt kanda, kes mitmesugustes rajariikides
elawad.

Rasutades filmapilkü läktime osa eestlasi kunstimuu-
seumi. Kell 2 koguvad kõik wõõrad jälle S.-Kristi
ühisõunaföögile. Üle 100 wõõra istub korraga
lauda; söögilauas pildistatakse meid. Natukese aja pä-
rast palutakse wendi wälja, et weel ford pildistada.
Esti õdesid palutakse laulda. Alatakse tuntud laulu
„Wõtkem Jumalale laulda“ . . . millega saalitulijad
wennad ühinewad ja nii siis mitmes keeles laul Jssan-
dale kõlab — liigutaw ja ilus oli see heff. Kõ-
neleb keegi Benemaa hädaft, mis südantlõhestaw. Tulge
ja a i d a k e meid, kostab hüüe Sarmaatia lagendikudelt.
Kell 4 p. l. jatkuvad kõned konverentsi teemile S.
gildijaalis: „Noorsooühing — kool praktiliseks eluks.“

Sauvin seletab omapärase elawusega: C. E. ühing
on töökoos. K. L. Marley kirjeldab C. E. tööd
Estis, ühtlasi räägib noorsooühingute hüwedest ja häda-
ohtudest. Poola tegevusest toob ülewaate past. Otto:
neil on 137 ühingat 3800 liikmega. Häälekandja il-
mub 3000 ekf. Jaaastased konverentsid ja piibli-
kurjusel j. n. e. Soome tööst Attila: Soome liidus
2500 liiget, oma häälekandja „Nuorten Todistus“.
Leedust: Pöds. Ühinguid 25. Lätist: Kabe — ühinguid
12 ümber. Tunnilise waheaja järele algab wiimane
koosolek. Jumalagajätmisõna on kõigil wäljamaa esin-
dajail. Paremaid südamlikumaid soowe ja õhutusü huiutakse
rahwa seffa. Laulab Eesti koor. Sõiduaeg läheneb —
peame eestlased lahuma waremalt kui koosolek lõpeb,
südamlikke terwiseid antakse kaasa — saatma tulewad mõ-
ned õed ja wennad.

Ja peagi — liigume kodu poole.

Möödusid pidupäewad jättes häid ja ilusaid mä-
lestusi järele — paljugi head sai kuulda, kuid walus
ja harjumata tundus formaalne kül, too õhkus külma.
Weel rohkem nõõbris hinge C. E.-laste omawaheline
leppimatus Lätis. Läti koosolekud peeti eraldi. Kuigi
ühendustunne Estis wäike, on lootust, et ta wõrjub.
Selleks, noored, eestkätt käed külge!

Läti wendadele ja õdedele wõlgneme tänu sooja
wastuwõtu eest. Wõime seda, kui Jumal lubab tu-
lewal aastal tajuda.

Jäägu meie mureks ja hooleks paluda, et õnnis-
tatud wõiks 2. konverents olla.

R. — S.

I Tallinna Usklikkude Õppiwate Noorte Allianskursus 1925. a.

Mõlgub mõtteid pääs möödunud päewist, mil
wiibisime koguke Tallinna usklikke õppiwaid
noori Suurõpetaja jalge ees. Tema palwe —
olge üks — oli ka selle ettewõtte algatusmõju-
riks. Leidub meie õpistus, nii algkooles, güm-
naasiumes kui ka akadeemias noori, kes wõi-
wad Taawetiga öelda: Sa oled mulle teada an-
nud eluteerada. Ent olles teadmatuil põhjusil
laliali pillat mitmeisse uskkondadesse, ei tunne
nad üksteist lähemalt, teadmata on mõlemaile
ühesugused raskused, mida nad peawad kandma.
Tahawad ju kõik tõsiste walguslastena heita
helki neid-piirawasse pimedasse öhe, mis on
koondetult paremini läbi wiidaw.

Ja sedasi kerkis mõte korraški koaleeruda,
ühineda, et ka läbi rääkida, kuidas korraldada
õpilasmisjonit. Kõigi uskkondade, ühingute ja
seltside õppiwate noorte esindajaist moodus-
tund komisjon asus tööle, mille saaduseks oligi
mainit kursus, mis mitte ainult õpilase nime
kandjaile polnud määrat, waid kes sisemiselt
on seot õpilaskonnaga. Ja seda ka oli kursus.

Esimene päew — 17. aprill. Hom-
mikune walgus heitub awarasse Allika Bapt.
kog. palwelasse, kuhu kogub sajapäine noorte-
hulk, kes tahab õppida koolitööwaheajal Suur-
meistri koolis. Pea astub räästooli E. Dahl awa-
des kursuse ja lugedes tolle motot Wiil. 4: 13:

Mina arendan kõik Kristuse läbi, kes mind wä-
gewaks teeb. Siis — palwetund, mil palutakse
Issanda õnnistusi kursuseks. Pärast tunnilist
piiblitundi, mille teemiks oli Saalomoni palwe,
(1. Kun. 3: 1—15), on esimene referaat: K. L.
Marley — „Maailma loomine“, milles selgitetakse
ja analüüsitakse maailma tekkimise põhjusi
ja wõimalusi, jõudes lõppeks sellisele otsusele:
piiblis-esinew maailma loomine on täiesti loo-
dusteaduslik ja õiges järjekorras. Näpunäited
saab ka materialismi mittemillelgi põhjenuwa
tekkimisõpetuse kohta.

Teine referaat „Tuhandaastane rahuriik“ on
referendi J. Sirotkini haigluse tõttu katkendi-
line, ehk küll kena kogukese piiblikohti mär-
gendasime selle teemi kohta.

Õhtupoolikuks ruttawad noored jälle kokku.
Kõneleb C. E. reisusekretär Peeter Sink temale
omase mahedusega usklikust õppiwast noorest.
Ta seab esiti ette kooli tarbed ja õppiwa noore,
mille õigeks tüübiks peab usklikku õppiwat
noort, kes püüab teistele õnnistuseks töötada.
Siis küsib: missugune on usklik õppiwa noor?
Wastus: 1. kannatajanoor; 2. peab olema wal-
guseks; 3. eeskujuks, Kristuse pildiks; 4. on
Jumala esindaja koolis; 5. on teiste usklik-
noorte esindaja; 6. on kõigi usklikkude esin-
daja; 7. on Jumala wäe ja ewangeeliumi tun-

nistaja; 8. jumalariigi töötegija. Uskliku õppiwa noore hädaohutusest, vajadusist ja jõuallikaist annab ka kena pildi. Piibli õppiwaina noorina esinewad Joosep, Mooses, Saalomon ja Taawet.

Esimene päew on möödumas. Veel kõlab laul, weel tõuseb meditatsioon üles armuturooni ette ja noored jätawad seinad õhtuhämarikus omawahel keskustelema kuuldust ja nähtust.

Teine päew — 17. aprill. Kauaoodet ja wägaigatset piiblitunniga „Saalomoni Ülemlaul“ on selle päewa hakk. K. Kaups naerataw-tõsisel näol selgitab esiteks Ülemlaulu tekkimist ja ta olemasolu, seades selle kõrwale Uus-testamendi armastuslaulu — 1. Kor. 13. Siis asub üksikute salmide waatlusele ja eksegeesile, tuues esile õige huwitawaid ja omapäraseid näiteid, millest wõiks mainida ja osatada üht: Pühawaimu tarwet. Korter on puhastet, uuendet, kuid majaperemees millegi pärast ei wõta sinna üürnikku. Eks määra siis linnawalitsus omaltpoolt ükskõik kelle, wõib-olla majaperemehele wastumeelse isiku. Samuti on uuendet südamega, kuhu peab Pühawaim kohe aset wõtma. Wastasel puhul on saatan oma wäed organiseerind ärawõtuks ja hing langebki seitsmele weel kurjemale waimule ohwriks.

Järgmine wenekeelne referaat Neljubini poolt „Tähtsamaid geeniusi igawiku läwel“ on jällegi näide, et ka inimkonna suurwaimud, rääkimata lihtinimestest, ei suuda tungida igawikku, kust koidab igawene walgus. Nad teawad igawiku olemasolu (Lermontow), nad igatsewad wälja neid-ümbritsewast hirmust (Maupassant), nad ei armasta pahesid (Poe, Baudelaire), kuid ei suuda tungida sinna. Ainult Jeesus Kristus wõis ja suutis seda ning näitas teed sinna walgusriiki.

Teise kõneleja J. Lipstoki puudumise tõttu karakteriseerib Paulust K. Kaups täiesti ettewalmistumata. Ent peab niitama, et iga sõna kirwehoobina langetas laaste puust, millest sündis Pauluse kuju, wäliselt arwatawasti wähe imosantne, kuid sisemiselt suur, wägew, iseloomu poolest osaw, järjekindel, wahest mõõnata, kuid sealtsamast ka wäga alandlik. Tema elutöö koostub kui mõtleja, kirjaniku ja misjonäri tegewusest, mille tagajärjeks on: ristiusu alustamine, põhjapanewad mõtted ja uueaegne misjonitöö.

Pärastlõunasel assambleel maalitakse meile ette õ. Tabea Korjuselt wälismaade elu ja olu, misjuures puudutetakse ka sealset suurewiisilist töötamist usulisis ringkondades.

Kolmas päew — 18. aprill. Kawa järele on wiimane kursuse päew, milleks ehk küll sai pühapäew.

Hommikul järgneb K. Kaupsi Saalomoni Ülemlaulu eksegees arutelles pääasjalikult 2. peatükki. Pikemalt ei saa otsustada nende ridade kirjutaja, puudus ju sealt, ent nagu kuulda, oli õnnistetumaist tundidest see aeg.

Mõtlew noor ja rahuldus usus — nii kõlab E. Milli poolt rahulikust toonis ettekant referaadi pealkiri. Huwitawalt käsitades oma probleemi, leiab ta, et üheks noorte hingede tõrjumise põhjuseks teiste kõrwal on ka mõistus, mis kaljuna seisab ees pühal teel. Kuid miks? Kas suudab mõistus kosta asjadeolemise kohta, öelda, mis on kõlblus, algolu jne.? Ei — ta wõib ainult siirduda ideisse, milles säilibki ta wäärtus nagu kullal. Usus ainult rahuldub ideeliselt mõtlew noor.

Wiimane esitus on F. Tombolt, — „Raskused piiblis.“ Nii tihti puutuwad noored küsimusiga kokku, mis käsitawad Jumala olemasolu, maakera wanadust, pattu, kuradit, weepuust, Noa laewa jne. Meile püüdis wend leida rahuldawat wastust piibli põhjal, mis üsna kenasti õnnestus. Kahjuks jäi aeg lühikeseks.

Lõunawaheajal pildistetakse kursusest osawõtjaid, kuna õhtupoolikul wiimaseid soowe ja muljeid öeldakse, kust on kuulda: ärgu jäägu see esimeseks ja wiimaseks. Ollakse weel waikeses palwes ja noorte hulk lahkub, et truuwisti wõidelda, milleks ka pühapäewal suurem kutsekoosolek on korraldet Raua tän. koolimajas. Saalitäie rahwa ees astuwad noored rõõmuga üles tunnistades laulus, deklamatsioonis isiklikust Päästjast. Kõnedes kostawad hüüded: Ot-sige ja wõtke wastu Jeesus Kristus. Õnnistet oli seeme, mida tohtsime Issandas külwata!

Lõpete lõppeks kogusime weel Wilad. palwelasse, kus seisime kaua Isa ees südamed täis tänu, täis rõõmu, täis rahu möödund päewade eest. — — —

Teostagem kuuld sõnad! —

Viktor Verus.

Hinge laul.

M. Krimm.

See oli siis, kui weel oli wangis mu hing; kui ta asjata sirutas tiibu, tahtes wabaks, tahtes wälja. Kuid ikka löi nägematu käsi puruks ilusad lootuspärlid ja raius ta igatsustiiwad, et ta ei suutnud lennata! Jääma pidi ta tühjusse ja wangipõlwe, mustusse ja öösse. Uuesti kõlisesid ahelad, uuesti oli ta wang wanglas hallide müüride wahel. Roomasid läilad elukad, piinasid ja närised tas, mähkides tihedaid wõrke ta walgusaknail — need

werejanulised loomad! Ja uuesti ja jälle needis nägematu käsi, waenlase käsi, kõlisesid ahelaid ta küljes.

Ikka pimedamaks läks sees, õudsemaks ta ümber. Walutasid ja tuksusid haawad, mis löi halastamatu käsi, kui ta julges tiibu sirutada wabaduse poole ja mõtles igatsetud maale lennata. Ikka weel, kuis ihkas ta päikest, ikka weel unistas wabadusest ja õnnemaast. Ent kui ta seda ei

wõinud, wäsis ja langes — tagasi mustusse ja roojusse. Ja langedes nuttis ta, nuttis kibedaid, weriseid pisaraid elu tühjusse ja põrmu!

Jah, see oli siis . . .

Siis laulis mu hing üht laulu, laulis walus, laulis põrmus keereldes. See oli „wangidelaul“, laul täis igatsuswalu ja otsata soowide piina; laul, mida saatis orjuse ahelate kõlin; laul sealt, kus ei olnud ta kodu ega õnnemaa, waid kus oli ta wang, wang waenlase käes . . .

Kuski kaugel aga säras päike ja kutsus õnn. —

Päikest nägi ta, nägi kaugel ja kõrges, läbi trellide ja wargude ilma ihkas ta poole. Nägi imelist maad, maad, kus ei olnud enam wange ega kantud ahelaid, raudseid, raskeid ahelaid, mis rõhudes wedasid põrmu; kus waid hõiskas wabadus; säras kewadpäike ja sätendas ilu. Kostasid huulil imede ilmast ja kandsid õrnad tuuled lohutusi igawiku kallastelt.

Ent neid helinaid ta tundis, seda salapärest keelt ta mõistis, mis kõlas armsalt, koduselt ja mille kaja kostis tas, ta enese sügawamast olemisest. Oo, ja — see oli ta igatsetud maa, ta õnnerand! Sinna ta püüdis ja sinna teda kutsuti — wõimsalt, alati. Seal ei ole ta mitte enam wang, waid õnnis, waba, puhas ja prii! . . .

Sirutas hing wanglas, kus asus, kord weel tiwad ja õppis teise laulu. Sügawuses ja mülkas, wõõrsil ja wangina, seotud ja sissemässituna laulis ta, laulis laulu: „põhjatust hädast“; laul pettumustest, purunenud lootustest, asjata igatsemistest, haawade walust ning ahelate rõhuwast raskusest; põimis igasse helisse päästmisjanu ja wõimas oli see tung:

„Siit ära!“

Ja laulis hing, laulis kuni tõusis päikese ligi ta laul, kuni kostis see maale, mis oli näinud sealpool müüre. Laulis kuni pani liikuma igawesed käed, mis sirutasid walgusriigist ta poole, tõst-

sid ta mudasest roojast ja hukatusaugust; tõstis nõnda, et langesid ahelad, purunesid siduwad wõrgud, kärises kahtlusloor, põgenes waenlaste hulk ja maha jäi mustuse mülkasse wangikoopas kõik inetus ja wastikus. Unus „wangidelaul“, kustused helid ja waikisid sõnad „põhjatatu häda laulust“ walgusriigi wärawail. Ja hing mõistis üht uut laulu. Laulu, mida lauldi üksnes seal, igatsuste ja õnnemaal, mis siis wast wõis, kui ahelad enam ei kõlisenud, haawad ei põletanud ja igatsustiwad ei tuksunud walust; mille helisid enam ei tumestanud pisarad ega patt.

See oli „uus laul“, laul Jumalale kiituseks. Ent nüüd wast laulis hing? Laulis päästmisest, laulis hingamisest ja rahust päikese maal pärast ööd ja leina.

See oli laul „Kuninga auks“, kes oli ta enesele wõitnud waenlaste meelewallast ja kelle käed ta päästsid pimedusest ja wangipõlwest. Kõrgemas õhkonnas liikus ta nüüd, olles waba ahelaist. Paranesid werised haawad ning kustused piinawalu tas. Sest laulis ta, laulis ikka ja jälle — laulu oma Jumalale . . .

Jääb kõlama wabastatud hinge laul pühitsustrepi astmeil taewa poole; laul päästwast wäest ja armastusest, mis tugewam kui surm!

Weel õhtul, kui ju wajub päike, kustuwad kuldsed kiired ehade wöös; kui katkewad õnnelima lohutused siinpool hauda, waibuwad helid „uuest laulust“ surmajõe kohinas kustudes: Matawad mässawad wood purustatud toonid oma wiimase jõul:

Siis wast kõlab jälle laul, laul sealtpoolt kaldalt lunastatud hulkades. Hinge wiimane laul! — Waikimatu, igawene! . . . Laul tuhat korda ilusam, aulisem, „uuest laulust“, mille helid kustused. Laul wägewam kui surmajõe kohin. Lunastatud, kojujõudnud hinge laul, taewane laul, „Talle laul!“

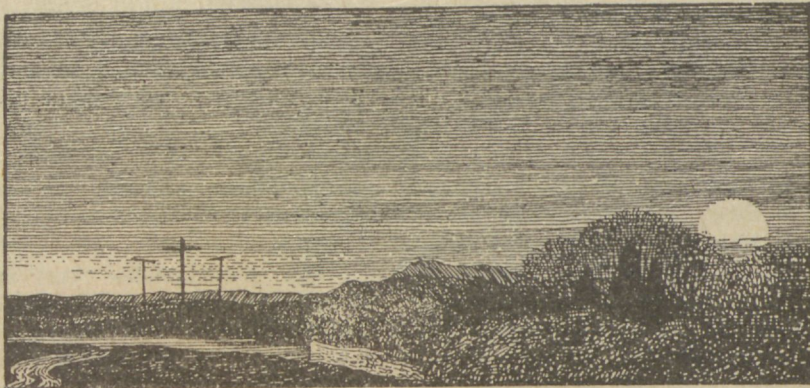
Walumägi.

J. Andrep.

Wäga kohutawa sõnumina kõlas Abrahamile Jumala ütetus: Et wõta oma poeg, kes sinu ainus, keda sa armastad, iisak, ja mine ja ohwerda teda põletamisohwriks minule. Abraham, kes oli kord otsustanud Jumalale sõnakuulelik olla, pidi seda tege-ma wasturääkimata. Seda walu ega ahastust ei tunne ega mõista keegi, mis tun-

dis Abrahami hing, millest langesid werepisarad alla; ta oli nõrkemas walu pärast. Pealegi suurendas seda ta poja küsimus, mis tun-gis hingest kõige walusama noapistena läbi: „Isa, aga kus on tall põletamisohwriks?“ Leida wastust pojale ei oleks küll inimlik jõud suutnud ega mõistnud.

Aga Jumal kinnitas Abrahami ja ta wõis

Rudolf Schäferi joonistus.

õige wastuse anda oma pojale: „Küllap Jumal mu retseb talle.“

Kord kutsuti mind hauakaldal olewale isale abi pakkuma, kes oli minestusse langenud oma wäikese tütrekese ilmsüütu küsimuse pärast, kes ütles: „Armas isa, mispärast paned sa puusärgi nii kõwasti kinni? Kas sa ei taha enam ema iialgi wälja lasta tulla?“ See lapse süütu küsimus tungis nii walusalt isa hingest läbi, et ta ei oleks tõesti puusärki kinni pannud, kuid polnud parata, kuna see walu mõjus nii raskesti ta peale, et teda minestusse wiis. Niisama warises ka Abrahami inimlik jõud kokku ja teda toetas ainult jumalik waim, kindel kõikumatu usk Jumalasse ja tahtmine Jumalale olla sõnakuulelik. Tagajärg oli, nagu piiblist loeme, rikkalik Jumala õnnistus.

Abraham tähendas ette Kristust, kõikide Önnistegijat ja Päästjat. Abrahami were higistamine Moorია mäel näitab Kristuse werehigistamist Keetsemani aias ja inimliku jõu kokkuwarisemist Kogata mäel, kus Kristus, see suur Lunastaja, kogu inimkonna ülekohtu pärast wabalt surma läks, et olla Jumalale sõnakuulelik. Kristuse surm ja Ta piirita armastus on jätnud iga hingele wabalt õnnistuse kättesaamise, milleks Ta kutsub igaüht, kuid enne peame üle minema walumäelt, kus kõik meie inimlik jõud ja tarkus kokku wariseb ja meil jääb ainult kõikumatu usk Kristusse ja tahtmine olla Jumalale sõnakuulelik.

Siis wõime kindlasti tõsise õnnistuse kätte saada, sest Kristus läks samuti waluteed ja jättis meile jälgida Tema sammudele ja igaüks, kes tahab õnnistust leida, peab seda rada kõndima, peab lahkuma mõnestki, mis walu sünnitab.

Ka minugi elus oli lahkumistund. Lahkuda ilmast ja juhtida oma mõtted taewastele asjadele, oo see on walus; mitte lahkuda, siis waldab mind hukatus, see igawik, mis nii hirmus ja kole. Ei — sellest igawikust tahan pääseda, tahan põgeneda tulewiku elu koledustest, mis sügawat rahutust minu hinges tõi.

Meeltheitwa waluga langesin põlwili ja palusin kindlas usus kinni hakates Kristusest, minu Päästjast. Suur oli minu üllatus. Jumal, kes täis armastust, wastas kohe mu palwele oma waimu läbi:

„Ära heida meelt, õnnistus on su jaoks walmis ja sa wõid seda nii wabalt kätte saada. Aga sa pead kõigist sest lahkuma, mis keelab sinule õnnistust kättesaamast.“ Kõigist lahkuma. — Wäga kürb! sest elu pakkus palju, hing oli õnnest üllatunud. Tee oli just kui lilledega ehitud. Hing rääkis hingega, ideaal wastas ideaalile, kõik oli saadaw, mis soowitud. Miks kõigist lahkume? Oleks mul olnud palju warandust, losse wõi maju, ma oleksin wõinud neist wabalt lahkuda, kuid ma pidin lahkuma inimesest, kes oli mu hinge kaswanud, kes oli osa minu hingest ja nüüd lahkuda sellest, kiskuda osa oma hingest ja teda surmata. — Oo! see on walu, kirjeldamatu walu. Raske otsustamine. — Walimine wabatahtlik: leida õnnistust — lahkuda ilmast ja maisest õnnest wõi elada ainult maisele elule ja sammuda igawikku, mis teinepool hauda, ja siis olla igawesti Jumala ära neetud. Jälle see koledus teinepool hauda, jälle see rahutus hinges; tahe leida weel kolmandat teed, kuid ei olnud seda. —

Ma otsustasin kõigest lahkuda, maksku, mis maksab, ja ennast anda Jumala tahtmise ja sõnakuulmise alla ka waluteel. Inimlik kartus ja sügaw ahastus täitis jällegi hinge, kui ma pidin oma armastatud hingele ütleva: „Mina ei wõi enam sinuga teatrisse tulla, ma ei wõi enam ilmlikkudest lõbudest osa wõtta, ma olen otsustanud Jumala tahtmist teha. Nüüd palun, tule minuga kaasa“ . . .

Oo hing, kas tahad olla õnnistatud, kas oled tunnud Jumala õnnistust, jumalikku auilmutust, Jumalaga ühendust, mis läbi taewalik rõõm ja waukus hinge täidab!

Olles aadli perekonnas surijate juures panin tähele, kuidas surijad wanemad oma lapsi kokku kutsusid, et neid õnnistada, milleks lapsed wahest väga kaugelt ja palju raskusi tundes koju ruttasid, et olla wanemate poolt õnnistatud.

Nende õnnistus oli aga inimlik; kuid siiski armsam on olla Jumala õnnistatud, kus ta ütleb: „Tulge tänna, minu Isa õnnistatud, pärige kuningriiki, mis teile on walmistatud maailma asutamisest.“ (Matt. 25 : 34.)

Juuli Andrep.

See on juba maa peal nii, et keset tärkawat ja õitsewat elu surm rahuliselt jalutab ja endaga paljusid kaasa kutsub. Ja kes jõuab tema kutsele ei öelda, pole seni seda ükski suutnud. Warisewad lilled kokku ta sammude ees ja suikub unele inimene temaga kokku puutudes. Ta teeb wõidukaike igapäew.

On olemas lause: „Ilus on noorelt surra“ — ja kui see kellegi kohta maksew on, siis wist kõige enam usklike noorte kohta.

1. aprillil murdus Tall. S. R. C. E. ühingu õitest Juuli Andrep ta wikati ees.

J. Andrep on 24. juulil 1892. aast. Harjumaal

Warbola wallas sündinud, olles wanemate wiies laps. Alghariduse omandas Eestis, kust enne maailmasõja algust Wenemaale läks ja seal Moskwa halastajaõdede instituuti astus. Kooli lõpetanud töötas ta wiis aastat Wenemaal. Sõja- ja rewolutsioonistaail tuli tal tihti kuulide rahe all töötada ning raskusi tunda ka raskeil näljaaastail, mil ajal ka raske soojatõwe läbi põdes. Oli küll otsas arstide lootus, kuid ei wõinud surm kutset talle anda, sest Päästja armastus nägi päewa, mil see süda ta risti all seisab. Ja kodu palus ka ema lapse eest.

1920. a. enne jõulut tuli ta Eestisse. Mõõduwad mõned kuud, kus ta juhuslikult kutse saab

allianskonwerentsile. Seal on tal esimene kokkupuutumine elawa Jeesusega. Ta risti all ohwerdab kõik, mis talle seni kallis ja risti all tohib leida igawest elu, rahu ja rõõmu.

1921. a. suwel töötab Haapsalu lähedal kõhutõwehaigete barakkides ning warsti astub Tallinna keskhaigemaja teenistusse, kus ta surmatunnini töötab.

1922. a. talwel tabab raske kopsuhaigus, kus jällegi elu kaalul seisab — kuid ei olnud see weel Isa tund.

Hella armastusega hoolitses ta haigete, õigemini kahekordselt haigete eest, kandes neid palwes Isa ette. Nii mõnelegi surijale wõis ta teed näidata igawesse ellu, kuid seal juures kandes ise haigust, mis talle raskeid walusid sünnitas.

Juuli Andrep.

Lõi Isa tund 1. aprillil, langes õis surma wiskati ees, warises kokku küll mullane kuju selleks, et tõusta kord igaweses kujus ja nooruses.

Tema enda soowil peeti matusetalitus 5. aprillil Ühingu ruumes. Juba laupäewa õhtul toodi õde leinajate rongi saatel wiimiskordseks wiibimiseks armsasse ruumi, kus möödunud tal nii mitmed õnnistusrikkad tunnid ja kus wõinud tunnistada oma Päästjast.

Pühapäew k. $\frac{1}{2}$ kogunes ruum leinajaid ja waikses leinas möödusid tunnid, öeldi wiimaseid terwitusi, laulis koor; peagi kanti ta wälja — Rahumäele.

Weel helises laul ja sõnad, mitte jumalagajätuks, waid jälle-nägemiseks — Isa kodus!

R. W.

Konstantin Heinrichson.

„Mida wägewam ja suurem eesmärk, seda suuremad on ohwrid, mis tema saawutamiseks peawad toodama,“ nii wäljendas ta kord oma mõtteid. Kuid see ei olnud mitte üksipäinis ilus mõte, waid sügaw tõde, mis ta kuldse niidina oma ellu põimis.

Ta sündis 30. augustil 1894. a. Pärnu maakonnas Taali wallas kohtukirjutaja pojana. Hariduse omandas ta Pärnu gümnaasiumis, kus ta õppimise poolest üks esimestest oli. Kõrged ja humaansed olid ta püüded ning soowid. Olles ise aateline noormees, püüab ta weel kõrgemale, kaugemale. Ta tahab walida omale pastori elukutse.

Ehk ta küll maast madalast jumalakartlikku elu elab, kõike põlgab, mis patt on, tunneb ta siiski, et midagi weel puudub, et hinges weel mitte kõik korras ei ole. Tõsiselt hakkab ta otsima oma Õnnistegijat ja leiabki tema. Gümnaasiumi lõppklassi astudes on ta juba õnnelik jumalalaps. Ilusad, päikesepaistelised kuud lendawad mööda, ta on nii õnnelik omas Issandas. — Weel paar kuud õppida, siis on kesk-kool seljataga, ülikool — ja selle järel igatsetud eesmärk. —

Kuid Issandal on teised mõtted. Kewadel 1914. a. enne koolilõppu tabab teda raske haigus — tiisikus. Ta peab loobuma oma eesmärgist. Murtud noormehena sõidab ta maale wanemate juurde. Arstid ei anna ühtki lootust paranemiseks. Tähendab, midagi ei wõi enam teha oma palawalt armastatud Õnnistegijale!.. Ta on rahulik; nurinata allub ta

oma Päästja wägewale käele. Siiski, midagi wõib ta ikkagi teha: oma haigewoodil lamades wõib ta paluda. Truuwilt, ennastsalgawalt, tihti pisarsilmil teeb ta seda. Ta palub oma ümbruskonna eest, kus weel ühtki usklikku ei ole.

Aastad mööduwad. Ta paraneb. Aastal 1919. asub ta Pärnu linna ja astub renteisse kirjutajana teenistusse.

Tundes ja teades, kui üürrike on inimelu, paneb ta need päewad ja tunnid, mis Issand talle weel kinkinud, terwelt ja jagamatult tema altarile, oma waba aja pühendades hukkuwa noorsoo päästmisele. Ta tutwuneb Pärnu C. E. ühinguga, kuhu ta ka aastal 1920. liikmeks astub. Peagi töötab ta täie innuga ühingu päikesepaiste-, pühapäewakooli- ja kirjandustoimkonnas, olles oma tasase, südantwõitwa olekuga, millest ainult lõpmata armastus wälja paistab, eskujuks terwele ühingule. Ta ei tunne kahju jõust, mis raugema hakkab, ei waid on lõpmata õnnelik, et enne ööd weel midagi wõib teha oma kallile Õnnistegijale.

Aastal 1922. tabab teda uuesti raskem haiguse hoog. Ta loobub pühapäewakooli ja päikesepaiste toimkondade tödest, jäädes wiimseni ühingu abiesimehena ja kirjandustoimkonna juhatajana töötama.

Kui wiimaks haigus õige raske kuju omandab, teda täiesti toa külge köidab, ei loobu ta sealgi töötamast. Ta kutsub tihti kaaswõitlejad C. E.-lased oma juurde haigetuppa, kus ta neile südamlikus

K. Heinrichson.

armastuses näpunäiteid ning juhatusi jagab. Iialgi ei kaeba ta oma haiguse üle, ikka on tal soe armastaja süda teiste hädadele ja waludele.

Ilusam silmapilk ta haiguse ajal on wististi see, kui ta kuuleb, et maal, ta kodukohas, Issand noorte keskel wäikese ärkamise on annud. Aastad oli ta palunud — wiimaks tohtis oma palwe wilja näha.

Seal, 5. märtsi hommikul, tuleb kutse meie wäsinud rändajale oma reisukepi maha panna ja koju tulla puhkama. Waikselt, rahulikult jälgib ta ka sellele oma Päästja wiimasele kutsele ning läheb, seega oma ütelist kroonides „mida kõrgem ja suurem eesmärk, seda suuremad on ohwrid, mis tema saawutamiseks peawad toodama.“ M. W.

Ja warjud kiirustawad teel . . .

(Järelhüüd w. K. Heinrichson'ile.)

Nii ta puhkas . . . Ta meie parim sõber! . . .

Puhkas roheliste loorberite, mirtide ja lillede — walgete lillede wahel. Kahwatu, külm! — —

Surmas suletud huuled waikiwad — waikiwad igawesti . . . Oh, kuidas ta oli armastanud, teeninud, aidanud! Ju warases nooruses ära antud Jeesusele; sest ei wõinudki teisiti, kui laotada päikesepaistet siin pimedas orus . . . Ja kui wangistatud haigusest piinawast, koledast enam muud ei wõinud, siis — armastas ta! Armastas ennastsalgawalt, armastas kui unustati, kui hoolimata jäeti kõrwale. Armastas ikka — armastas kõiki — seni, kui surma karedate käed murdsid wäsinud südame . . . Ilusad olid need armastuse särawad kiired, mis leidsid alati teed wälja ta kitsast kambri! tungida kaugele, kaugele — sinna kus weel päikeseta ja külm. Ilusad olid nad! Ilusamad weel kui suured, tegewad ja murdwad jõud — mis siiski ei soenda, ei elusta — — Ta puhkas nüüd . . . Wäsinud jah wõis ta olla! —

Wäsinud kui sõudja merel, wõideldes wastu- tuulte ja laineiga. Wäsinud kui reisija, kes kauge- lt tulles wiimaski leidis rahu, kodu rannal — sadamas . . .

Sinna temagi sõudis — olles oma Jeesusega laewas! Kuigi turtsusid lained ja kohisesid kül- mad wood üle raugenud liikmete. Kuigi murdsid wihased jõud ja ähwardasid pimeduse salakaljud — wõimsad, koledad . . . Ta waid usaldas saatjat — wõitjat! Sõpra Jeesust, kes jäi surmaski weel. Usaldas seni, kuni jõudis koju hing — igawiku rannale — —

Maha jäi waid kahwatu kuju, wäsinuna, mur- tuna. Kuju muldne, me paremast sõbrast — ka- duw kui kõik see nähtaw ja maine, mis siin. — Kantakse wälja kaduw kuju . . . Kantakse leina- jaist sõbrust muldne ihu — puusärgis walges! Kannawad need, kelle ellu helkinud kiired armas- tusest ilusast; selle südamest, kelle mälestus ka- duwa kujuna puusärgis . . .

Liigub rong . . . Kalmule — kaugele, wälja!

Kantakse wõörast — wõörsil . . . Wõöraks jah oli ta jäänud suurele massile. Tundmata ja wä- keseks kui paljudki, kellele ei kingita tähelepanu elu laias ulatuses.

Wäikeseks, wõöraks — ent, „kelle wäärt maal- ilm ei ole olnud!“ Emake maa, sa oled heldem, parem, tehes lahti enda külma rüpe me wäsinud sõbrale! — Su katte all, raske, liiwase katte all,

leiab ruumi iga rändaja, et puhata; seni kuni kut- sub üles wägew hüüd . . .

Haud mulla rüpes, me sõbrale . . . Jää siia! Jää seni kuni kutsutakse sind . . . Wõöras jah olid maailmale, ent meile nii tuntud — kallis! — Jää siia . . .

Puhka omas walges kambris, sõber parim! Kes meile olid kehastatud kiireke armastusest ilusast — igawesest . . .

Kajab wiimase hüüdena: „Jää hingama!“ — — Helid nõrgad, wärisewad, kustuwad kaugusse . . .

Krabisedes kukub muld kirstule hauas. —

Langewad kuumad pisarad — lahkumiswalu nähtawa sünnitusena — murtud ja leinawa südame puhtamast allikast. Ei, neid ei suuda me keelda! Langegu, langegu pisarad pühamad, — me sõber oli nende wäärt! . . .

Käriseb pilwerüü . . .

Tungiwad kuldsed kiired hauda, sügawasse. — Kauge terwitus armastatud sõbrale! Terwitus, mida ükski ei wõi keelda. Terwitus kurblik päikeselt, kes seni peitnud oma palge paksu leinaloori — kuldne terwitus! Wiimne sellelt päikeselt . . . Iial enam ei näe nad üksteist — Ei iial enam!

Puhka sõber, kaduwus terwitas sind! — Meie aga näeme weel — puhka seni! . . . Puhka kuni koidawad kustumata päikese kiired ülestõusmise hommikul. — —

Walmis kungas liiwane, kungas wärske, kal- mistul — wärske, kui werine haaw südames — tummas leinas seiswate puude all. Katkesid, pu- runesid nähtawad sidemed mahajääwate leinajate ja warjatu wahel. — Haud me ees . . .

Pärjad rohelised — lilled walged, üksikud siin — puhtad, lõhnalised, kui armastuse hingeõhk — armastuse jäädawa — jumaliku! Lõhn magusaim, millist laotawad üksikud, üksikud — kui walged lilled elu kõrwes, nutu- ja pisaratemaal — haa- wade ja haudade üle . . .

Walusalt säilib hinges: „Ta mindki armastas!“ —

Eemal huikas kaugusse ruttaw rong . . . Tuk- susid wagunirattad, kui põgeneja südamelöögid, kiirelt — korratult . . . Kõik ruttab siin, ruttab ära nii! — Kaduw elu! . . . Ei sa kütkesta waba hinge — ära, ära! Koju! — —

Jah ära kutsub wajuw päikene . . . Ja tõuse- wad warjud — ööst kaugest, koledast — kiirusta- wad teel . . .

Ussiisi Franz, Jeesuse Kristuse sõjamees.

Järeletrükk keelatud.

H. von Rederni järele wabalt tõlkinud Joh. Sarow.

13.

Selle peale rääkis Franz weel piiblisõnu, mis talle otustawaks wendade seltsi asutamisel saanud, ja siis pani Klara omad ehted maha, laskis omad pikad juuksed ära lõigata, mis kalliskiwide ja toreda mantliga altarile pandi, märgiks, et heameelega toobud põletamisohwrina, waese taewa kuningana noor pruut, oma elu Tema te tahtis anda. Nagu mingi kartus, mingi inimlik järelemõtlemine, mingi hirm tulewiku eest, teda wanimatemajast ärapõgenemisest tagasi hoida ei suutnud, nii ei leidunud ka tema terwel eluajal üht filmapilku, mil ta kahetsusega praegu kordajaadetud teo peale tagasi oleks waadanud.

Weel samal öötunnil saatis Franz noore õe, kes nüüd ka tema kombel mungakuube kandis, tunni tee kaugusel olewasse benediktiinlaste kloostrisse. Juba teisel hommikul ilmus sinna rüütel Favorino oma tüdruku tagasi nõudma. Paludes ja ahwardades katkus ta oma filmatera jälle tagasi saada, aga asjata. Julgesti tunnistas Klara, et ta oma põgenemise ainumais algataja ja kordajaatja olewat, ja et nüüd kindla nõu on wõtnud Dnistegija järel käia. Ta tegi seda niisuguse tunnistuse wäega, et rüütel seda tegemata jättis, et teda wägise tagasi wiia: nägi ta ju isegi, et tüdruku maailmale ja temale oli kadunud.

Kartsid benediktiinlastel pärast seda juhtumist wihasatud rüütliga, oma kloostrit ette, wõi ei olnud see ülepea nende waimuliku nõuandja plaanis, et Klara sinna kauaks jääma pidi, sest waewalt kahe nädala järele leiame me teda ühes kloostris, mis tol ajal Ussiisi müüride ees ajetus, nüüd aga linnaga ühendatud ja „Seminarium Seraphicum“ nime all tutaw on.

Kahessa päewa pärast ülestõusmispuhi pidi waesele rüütlile ja tema abikaajale uus walmistatama. Agnes, nende teine tüdruku, alles lapses, aga hõõguwast imestusest õe üle waimustatud, kelle poole ta juba ennemalgi südamliku õrnusega oli hoidunud, läks ära St. Angelo kloostrisse nunnade juurde, et end õega ühendada. Kui wanemad, kes arwasid Agnest ühe sõbranna juurde külla läinud olewat, teda tagasi tulewat ei näinud ja otsides kusagilt ei leidnud, waldas neid paha aimdus. „Wististi on ta õele järele läinud ja meie oleme ka oma teisest lapsest ilma!“ kandsid isa. „Aga sekorral toon ma ta tagasi, ära nuta Carissima, kui me Jumalale oleme juba ühe lapse jätanud, ei pea ta ometi meilt teist ka ära wõtma!“ Suure rutuga saatis Favorino käskjalad teiste ümbruses elutawate aadlimeeste juurde, kogus omad julasid koku ja ilmus teisel päewal sõjariistus wäega kloostrit wäravate ette. Asjata seletas Klara, et wend Franziskus juba wäikese pruudi Jeesusele olewat pühendanud, et tema juuste lokid on ära lõigatud ja ta nüüd püha waesuse pruuni kuube kandwat. Isa aga

ei hoolinud enam mingist seletusest ja ei puhunud enne, kuni ta last, kahest sõjariistade kandjast kantuna, kloostrit wäravate taga nägi olewat. Ometi oli ärewus wäikese õrna tüdruku kohta liig olnud: mines tanult lamas ta meeste käte peal, kes meeleliigutuse sunnil pisaraid tagasi ei suutnud hoida. Ja nagu wagajutt jutustab, läinud wäike kuu nende käes ifka raskemaks ja raskemaks, nagu see kord püha Cristophorusega sündis, kes lapusest Jeesust üle jõe tahtis kanda. Wiimaks ei suutnud nad enam üht sammugi edasi astuda, ja isa, ära nähes, et kui ta last, kes tarretanud ja eluta tema ees lamas, teisel teel ei tahtnud kaotada, käsks Agnest nähtawale kohale rohu peale maha panna, ja läks koju murtud ja südamest kurwana mehena. Tööliised, kes seda kurba sündmust olid waadelnud, teatasid juhtumusest kloostrisse, mida Klara wastuseks oma palwe peale pidas, nii et juure rõõmuga õe, kes wahe ajal meelemärgusele oli tulnud, enese juurde wõttis.

Kuna õed siin asju wotasid, mis pidid tulema, wõttas Franz agarasti, et neile iseseiswat elamiskohata muretseda: teadis ta ju ometi, et mõnegi naise südamet salamahti samane igatsus liikus, mida Klara nii julgesti teoks teinud, ja oli selle peale kindel, et pärast seda kui üks naine õiget teed näitab, siis paljud selle peale astuwad. Lõpuks leidis ta, mida ta otsis. Monte Subasio kloostrit benediktiinlaste, kes tol ajal mingit erilist lugupidamist rahwa juures ei maitanud ja selleks palju töötasid, et jälle populaarseks, rahwale meelega ralikuks, saada, kinkisid Franzile, kellele nad enne Portsiunkula kabeli annud, tema armsa Damiani kabeli, naiskõhlastele elamiskohaks. Siin, kus ta iga kivi tundis, kus ta oma esimesed wõitlused wõidelnud, oma esimesi, pühi, sügawaid armu elamused maitanud, pidi Klara elama ja niisamuti Jeesuse surma ja elu kuulutama. See ühtesattumine ei olnud ainult temale, waid ka noorele õele eriline Jumala kink ja õndsuse rõõmuga asus ta uude kohta elama. Franz töötas ka naiste tarwis elureeglid wälja. Nad pidid haigeid rawitsema, waeste eest hoolitsema ja nende misjonireisudel eneste palwetega saatma, tahtis töö, mille wäärust Klara täiesti tundis. Wennad pidid õdede ülespidamise eest hoolt kandma ja kaks neist ehitasid omad hurtfikud Damiani kabeli kõrwale, et igal ajal õdedele kaitseks ja abiks olla.

Klara, kes waluga hiljem oma sõbra surma järele ordu allalangemist nägi, on Franzit aadetele sellest hoolimata ustawaks jäänud, ja Ussiisi piiskopi ettepaneku peale, et tema eluwiisi, mis naistele ei passi, muuta, wastas ta julgesti: „Minu pattudest wõite mind lahti wõista, aga mul pole igatjust Kristuse järelkäimise wabaneda!“ Klara läks koju oma sõbranna juurde 1253., kui ta 41 aastat Kristuse waesuses oli elanud.

(Järgneb.)

R o l m a s p e a t ü k k .

„Ia! Ia!“ Raks väikest pruuni kogu hüppasid kojutulewale töölitele wastu, kes, töönõud oma sawionni nurka pannud, lahtisele koldetulele lähenes. Seal walmistas naine kuumal kivil lihtsa õhtu-öögi — jahukooke. Mees rüüpas datlikalja peale, kuna lastele toores wili hea maitfis.

„Kas laew saab warsti walmis?“ küsis naine meest terawalt filmitsedes.

Mees pühkis higi otsalt, sirutas wäsinud liikmeid ja wastas siis järpsult: „Jah! — Ja Noa, laewaomanik, jääb oma mõtte juurde, et uputus tuleb ja meid kõiki hukkab, kui meie Jehoomat taewa ja maa kuningaks ei tunnista ja Teda kui oma isa ei austa. Mul ajab see mõtted segi. Nad nimetawad endid jumalalasteks, need mehed, ent ometi ei ole nad meie kuninga sarnased, kes walitseb ja waba mehe wara ja tööhõudu enese jaoks kasutab; ei ole nad seesugused kui meie preestrid, kes warandust templise kogumad, ei, nad on kui need, kelledest räägib hall muinasaeg. Ma mäletan, et isa mulle jutustas, kuidas wana pime Metuusala Jehooma nime kuulutanud.

„Ei ole tema uputusest rääkinud, küll aga Jumala pühadusest ja seitsmenda päema pühitsemisest, mil Jumal puhanud. Kas on seda täna weel leida? Alles laewaehitamisel õppisin ma pühapäewa tundma, mil kang ja kirwes puhkama pidid. Mõtles, naine, kui uputus tuleks ja hukkaks meid ja meie lapsi! Kas ei ole meie ausasti ja õnnelikult elanud? Kas ei ole meie palgehigis leiba sõõnud? Võib see Jumal seal ülewal nii halastamata olla ja meid häwitada, meid, kes ometi iial Ta rahu segada ei taha? Ütle!“

Mõtteis waatas naine kuumale kivil ja pööras kooki, et see ei kõrbeks. „Võib olla,“ ütles ta, „võib-olla nõuab wägew, tundmata Jehooma meilt enam kui ainult seda, et meie Ta rahule jätaksume. Ja eks ole ilm Temast ära pöörnud, eks nende tegemised haawa Teda päewast päewa? Ma tean küll, et meie waesed inimesed wastu woolu ujuda ei jõua, ent rahutu olen ma ometi sagedasti. Tark prohwet Noa ütles, et see südametunnistus olla, mille inimsoo esiisa Adam paradüüst kaasa toonud. Siiski, kelle sõnu ja usud, kas nende, kes turgudel karjuwad, wõi nende; kes laewa juures kõnelewad. Ja wiimaseid on nii wähe!“

Lapsed tulid hüpates ja palusid süüa. Nii juhiti ema mõtted mujale.

Kui ühe tunni hiljem mees üksi oma onni ukse ees istus ja pilgud maale laskuwasse öösse puuris, lähenes teiselt poolt keegi.

„Goomer,“ sosistas hääl, „oled ja weel ülewal?“

„Nii kui näed, Tiiras,“ wastas teine. Näis, kui ei rõõmustaks külalise tulek teda wähematki.

„Ehitad ja weel?“ küsis mees.

„Muidugi, kui ma kord kauba tegin,“ wastas Goomer lühidalt.

Teine kehtas õlgu. „Kes siis nüüd weel sõna peab, ehk mis tähendab enam käelõhk!“

„Minule tähendab ta ometi weel midagi,“ oli wastus.

Tiiras ei taganenud. „Tead sa juba, et Leemek, Noa isa, furnud on? Nii lähed see hirmus külaline ka nende juurde, kes end suure Jumala lasteks peawad!“

„Esiisa Leemek? Ta tegi mu isa sugulastele nii palju head,“ hüüdis Goomer kahjutundega. „Siiski kui tuleb surm neile, siis on see ainult üleminek. Nägid sa Eenoki poega, wana Metuusalat? Kuulsid sa, kui ta omast isast rääkis? Ta kõndis Jehoomaga, nende imelise Jumalaga, ja teda ei olnud enam. Nad elawad Jumala ligiolemises, kui oleks nägematu ilm seal tähtede taga neile wäga ligidal, ja kui nad surewad, siis lähewad nad nägemise. Sina ja mina, meie oleme Raini soost, meie wõime seda kõik teada, ent mitte mõista.“

Tiiras naeris põlastawalt. „Mis mõtted sulle tulewad? Nad ei ole head. Raini pojad ei otji kättesaamatut tähtede taga, ei, nad nõuawad seda, mis neile kasuks, seni kui weel hing nendes. Ma ei tulnud aga sarnaseid kõnesid kuulma, ma tahtsin ainult küsida“ — ja jälle rääkis ta sojinal — „kuidas oleks, kui Leemeki matmisel laew ära põleks, mida see wana narr ehitab, siis tabaks suurweft teda esimesena ja siis selguks, kas teda Jumal paremini warjab kui meid meie laewades.“

Goomer ehmatas.

Luurawalt filmitses teine teda. Mis wastab ta, ja — ei? „Waata, siin, tasuta ei pea sa midagi tegema,“ ja hiltgaw kullatükk läikis Goomerile wastu. Mida wõiks kõik selle wastu wahetada? Loomi, maad — ja linnas wõiks weel palju lõbu endale walmistada. Nii waatasid Tiirase ahned pilgud warandusele, mida ta käes hoidis. Goomeri ette wõis ta oma küstimusega astuda, wõis talle ka läikiwat warandust näidata, ei olnud ju Goomer seesugune kui teised, kes teda ta kulla pärast oleksid tapnud. Ja kui õnnestuks Goomeri abi wõita, siis saaks truu osalise, kes mõistab waikida.

„Kes sulle selle andis?“ küsis Goomer.

„Wõid sa waikida?“

„Seda sa tead.“

„Noh siis, Juubal andis ta mulle ja lubas weel suuremat tasu, kui kõik on õnnelikult läbi wiidud. Saame näha, ütles ta, kas Jehooma teda aitab. Uputus ei wõi tulla enne, kui päästelaew walmis pole, õlgu siis, et kõik, mis Noa rääkis ta oma waimukujutus on.“

Goomer ei wastanud. Tiiras ootas. Wiimaks rääkis esimene: „Millal algab kaewe Leemeki pärast? Oled sa seda ju teada saanud? Kes telkide ümber hiilib, peab mõndagi kuulma.“

Tiiras oli pahane. „Sul on õigus. Kes oma sawionni ees istub ja mõtleb, ei see saa elus edasi. Kaewe Leemeki pärast algab täiskuul. Kõjud on juba wälja saadetud.“ (Järgneb.)

Kodumaa teateid.

Wiimsi-Mardu C. E. ühingu 4. aastapäev. Suur- reede hommil, tajane tuuleõht lehvib üle maa. Otsiv film leiab juba mõndagi warast siinilise nurmelt. Kõik loodus näib nii rõõmsu olevat. Minu tee wiib mind läbi paksum meesast. Jämeda kuue tüüvi küljes ripub puurähn lüües oma pita no- faga kõlawaid hoobe punkoorde. Dudsena kõlawad need üheta- fased löögid hommiku waihtujes; mu hinge tõusis tunne nagu kõlawad need löögid Kolgata mäelt haamrilööfikena mu kõrwu.

Kell — 11. Kooliruumid on rahwas täis. Peagi kõlab üldlaul: „Siit jaadik Jumal heldesti, meid alati on kannud.“ Kõnetooli astub ühingu esimees E. Haug, peatudes lühidalt päewa tähtsuse juures. Kõnelewad weel mitmed wennad, kõla- wad laulud kohaliku ühingu mängufoori poolt, kuna joolosid ja kwartette kannawad ette Tallinna Siinise Kristi C. E.-i ko- haletulnud wõõrad.

Pärast wahegaaga on esimeheks terwituste äraandmine. Yigi kümnest kohast soowiti öinne ja õnnistust wiendase aastase astudes. Pärast seda pidasid weel mitmed wennad kõnesid, näi- dates kõigile teed Kristuse kui päästja juurde. Kooswiibimine jõuab lõpu poole. Weel kord astub ühingu esimees kõnetoolile ühingu liikmeid finnitades uuel aastal uue jõuga astuda wõitluse, et sel aastal wõits rohkem hingi wõita Kristusele kui neljandal aastal. Wähe tegime tööd Kristusele, siis piüame seda wiendal aastal mitmekordse tulidulega. Wiis haawa oli Jeesusel, kui Ta ristil suri meie pärast, wiis kiwi oli Taawetil, kui ta koljatile wastu läks ja koljati ära wõitis. Kui Taawetil oleks olnud neli kiwi, poleks ta wististi mitte wõitnud. Kui nelja aastaga wähe wõitime hingi Kristusele, siis palume Jumalat, et Ta aitaks meid wiendal aastal rohkem Tema riigis töötada. Kooswiibimise lõpetab w. J. Viibit laulu ja pal- wega, kuna lõputks kannab w. Pofiman mõne joolopala ette. Jah, liig ruttu möödnus see kallis päew armsamaid mälestusi hinge jättes. Önnista, Jeesus, Wiimsi-Mardu ühingu suu mere- kallastel ka selles wiendase aastas, et palju hingi wõits Kris- tust kui oma päästjat wastu wõtta.

Kuula C. E. noored on edasi piüdnud wõidelda Jeesanda armus. Siemisel on noored kaswanud ja töötawad edasi. Wit- med raskused on Jeesand aidanud ära wõita, mis kajuks peawad tulema kõigile, kes Jumalat armastawad. Möödnud ajal on peetud igakuine pühitustund; piiblitunde mitte järjekindlalt.

Wälismaa teateid.

Wend Hans Wühner, kes sügijel Inglismaale Bristolis Baptisti kolledzhise õppimist jätkama jõitis, on õnnelikult sinna jõudnud ja terwitab sealt nüüd kirjaga. Bristolis ja ümbrus- es on suur hulk C. E. noori. Umbes pooled kolledzhise õpilase- test on C. E.-lased, kes hoolega töötawad. On mitmejuugised tööhärad, nagu: merimeestekodu ofakond, uulitsakoosolekute ofakond j. n. e. Suuremail tööpõidubel töötawad kõik noored kõikidest kogudustest koos üksmeeles. Käiakse igal pühapäewal gruppides waesemais linnajagudes waestele, kes elawad suures mustuses ja puuduses, ewangeliumi kuulutamas ja piüitakse neid aineliselt aidata. Jumal õnnistagu meie armast wenda wõõrsil õppimises ja töötamises ja ka kõiki C. E. noori seal!

Häid sõnumeid Jirimaalt. Pr. Moffat Clow, rääki- des hiljuti Jirimaal C. E. oludest, ütles: „Wiimase kolme aasta jooksul on Jirimaal olnud imeline uuärkamine. Terwed ma- fonnad on waimliselt ümber muudetud, milleks Jumal on tar- witanud ewangelisti W. P. Nicholson'i. Arkaniise loomulik taga- järg on C. E. kaswamine, kuna ju teatawasti C. E. liikumine arka- niise õhkkonnas sündis. Ma arwan, et kõige paremad C. E. ühin- gud ongi need, mis ei ole kunstklikult loodud, ei ole inimese taht- mise läbi ellu kutsutud, waid illewoolawana waimuelu läbi sündinud.“

„Kui on Jirimaal linnu, kus wiie aasta eest ei olnud ühtegi ühingu, kuid kus nüüd on igas kirikus elaw ja õitfew noorjooühing. Wiimase Jiri konwerentji aegu oli ühingute arw 204 ja liikmete arw ulatas üle 10.000.“

„See eht ei olegi arwuliseks palju, kuid meie peame mee- les pidama, et Jiri on Rooma-katoliku maa, kus protestantide arw wähem kui taks miljonit.“

Kaukaasusest, Siberist ja inimsööjate saartelt. Öp. Friedrich Blecher, Saksa C. E. Liidu peasekretär, räägib, et ta

Rohkem on peetud kujukooosolekuid, — mida Jeesand ei ole jät- nud õnnistamata. Rõõnu on pakkunud ka wäljajõidub ühes laulufooriga. Annaks armas Jeesus rohkem oma wäge Tema tunnistamiseks. Viitmeid 31. Aug. Numann.

Wiru-Jakobi Arukilast. Seitsmeaastase w. Siibos'e waewarikka töö järgi löi 1923. aasta sügijel Wiru-Jakobi Aru- külas usutuli põlema. Arkasid noormehe, neiu ja wanad patu- unest. See aga oli walus pimedusele. Tõusid ahwardused, taga- kuuamised, mis koosolekute rahu rikkumiseni läksid. Umbruses oli ärewus suur: mis tuleb, kui kõik nüüd ühes seltsis sõitma ja koosolekul käima hakkawad; kes toidab, mis teewad kewabel wäsinud hobustega põllul. Jeesand aga teeb oma tööd edasi.

27. jaanuaril 1924. aastal tulewad w. Noosmanni juha- tusel 28 noort usklikku kofu otjustades „C. E.“ ühingu ajutada ja liiduga ühendusele astuda, mil waliti ka ühingu juhatus. Ühingu awamispäewaks otjustati 24. weebbruar, mis pidulikult pühitjetti. Päew jätis rõõmia mulje usklikkude noorte hinge, mis andis tõuge suurema hoolega edasiwõitlusele. Raskustega on aasta möödnud, wõitlejate ridadesse on enam kui pooled juurde astunud. Waimu tuul puhub edasi Kulina, Küti, Wõhu, Nõhu poole tuues inimesi tõetundmisele. Jeesand on tihti oma ligiolemist tunda annud, au Ta wäga kallile pühale nimele, et Ta meid nõnda on armastanud.

24. weebr. j. a. tohtijime Tema armu läbi aastapäewa Ja- kobi palvemajas pühitjeda, ühesjeltjiss liidu juhataja, reisuje- retäriaga, suure hulga kaugele ja ümbruskonna õbede ja wenda- dega. Laulab Arukila-Kahkla ühiskoor. Ruumikas palvemaja on rahwas täis, puuduwad aga paljud noored, mille põhjusel oli langemud sõdurite auwamba juures peetud aktus ja lõputk pidu. Tänu Jumalale, et on ka noori, kes on arwanud ennem Jumala rahwaga waewa näha, kui üürifest aega paturõõmu pidada. Öhtul on ühingu juhataja pool ruumikad hooned täis. Anti terwitusi kaugele tulinud õbede wendade poolt, soowiti Jeesanda õnnistust uueks wõitlusaastaks, õpetati, juhutati edasihamiseks, kutsuti Jeesuse juurde päästmatuid. Tundus Jeesuse ligidust. Anti ka esimehed „C. E.“ rinnanärgid ühingu juhatajale ja ofakondade juhatajale liidu juhataja poolt, kes soowis seda kanda Jeesule auks, aga mitte häbenebaf fandes. Annaks Jumal jõudu kõigile wõitlejale, ka meie ühingule uueks wõitlusaastaks.

J. Kello.

on ühelt sõbralt Tiflis'i linnas Kaukaasuses kuulnud, et see on asutanud C. E. ühingu sealses Luteri kirikus. Tal on 1914. a. jaadik aimult üks piiblitlugemise teemaraamat, sest ei ole wõima- lik kristlikku kirjandust postiteel saata. See noormees oli ilma- sõja ajal Sakamaal sõjawangis, kus nagu paljud teised sõja- wangidki Päästja leidis. Ta on weel ajutanud 2 ühingu Taga- nangi linna läheduses ja öp. Blecher'il on teada ühe C. E. ühingu aadress Dni'is, Siberis.

Öp. Blecher rõõmustab esimese inimsööja ristimise üle Mann saarelt Admiralil saarestitus. Tema uus nimi on „Jo- hannes“ Po Lokes. Umbes kümme aastat tagasi saadeti neile saartele Liebenzell Misjoni poolt taks misjonäri. Auguses oli tööd nende inimsööjate keskelt wäga raske, kuid nüüd on wälja- waated palju lootusrikkamad.

Öp. Blecher teatab weel, et Kärnten'is, — Austrias on wiimase kümne aasta ewangelisatjoooni tagajärjena asutatud Rooma katoliklaste seas wiis C. E. ühingu.

Hiinamaalt. Möödnud kuud näitawad järjekindlalt kristlastewastaste kihutustöö kaswamist mõnes Hiinamaa ofas. Kuna enne moodus Hiina üldise uluwastase materialismi poole arenes, wõtab see tendents wiimasel ajal enamlaste mõjul pea- asjalikult ristiusuwaemulise ilme. Müidugi patub Euroopa kristlikkude riikide wahetord teiste rahwaste juhtes küllalt pinda niisuguseks kihutustööks. Kuid teistest küljest on ristiusu mõju maa waimlises ja kultuurilises elus mõrblemisi wäga suur ja terve rida kristlasi asuwad walitusel ja kõrgemais riigiajutus- tes juhtiwail tohtadel, suure hulga tundmata ristiniimeste joola- mõjust rääkimata.

Wäljawaated Indias. India C. E. Liidu peasekretär õpet. A. Kalla Ram, wiibis hiljuti Dngole's C. E. konwerentzil,

kus tuntud Hinda müstik, Sadhu Sundar Singh oli tähtsam kõneleja. Dpet. Ram kirjutab:

„Konverentfi tähtsam külaline oli Sadhu Sundar Singh. Oli rõõm teda kama aja pärast jälle näha. Lastena käisime üheskoos koolis, ja seal algaski meie sõprus. Viiekuhandedisele kuulajatekogule tema juuresolekul rääkida — see oli tõesti suur eesdiguks. Sealses koguduses on hea muusikatoor ja terve kogudus oli ilmunud raudteejaama Sadhu't vastu võtma. Suur rongkäik muusikatooriga eesotsjas liitus jaamaft konverentfikohale, kuna mõlemal pool teed seijid tuhanded pealtvaatajad. Sadhu tuli parajasti ewangelisatfiooni-teenonnalt Gantur'ist. Ohtul pidas ta äratuskõne väga suurele rahvahulgale, nende leas palju mitte-ristlast.

„Äärmiselt päewa talistas wihm. Kuid konverentfi jätkati kirikus ja see oli sõna tõlises mõttes täis kiilutud. Siiski pibid

paljud tagasi minema. Mind lubati pidada C. E. üle kaks kõnet — üks hommikul, teine pärast lõunat. Kõnsolekul harutati ka otsekohe praktilist C. E. tööd.

„Siidu juhatajaks waliti hr. Swami Dajs. Kohaliku kiriku õpetajat Sadhu't, kes seal üks aktiivsem C. E.-lane, paluti Telugu piirkonna C. E. reisu sekretäri kohustusi oma peale võtta, mida ta heameelega lubas. Reisu kulude katmiseks leiti võimalused ja ma usun, et Dngole kannab C. E. konverentst rikkalikku wilja.“

„C. E. World.“

C. E. ilma konverentst, — mis 1927. aastal pidi peetama, peetakse 16.—21. juunil 1926. aastal Londonis, — milleks loodab ka Dr. F. E. Clark oja võtta. Tehtööd konverentst on käimas. — Meil jääb paluda, et teegi kokkutulemine mõits kajaks olla hukkumale maailma noorsoole.

C. E.-laste piiblitugemise teemaraamat.

Ma i.

Bõhjalik pöörmine ja selle tagajärjed.

- E. 4. Bõhjalik pöörmine. Ap. t. 9: 1—22.
 T. 5. Julge töötamine Jeesusele. Ap. t. 9: 23—31.
 K. 6. Lahtine uks. Ap. t. 14: 22—28.
 N. 7. Ülesanne paganate juures. Room. 14: 14—24.
 K. 8. Eraldamine tööle. Ap. t. 13: 1—5.
 L. 9. Edurikas tegutsemine. Ap. t. 13: 13—41.
 P. 10. Wili paganate keskcl. Ap. t. 13: 42—52.

Paganaille ewangeeliumi!

- E. 11. Paganaille rõõmusõnumit! Ap. t. 14: 8—21.
 T. 12. Ebajumalate armetus. Jeer. 10: 1—16.
 K. 13. Jnetused ebajumalateenistuses. Room. 1: 19—25.
 N. 14. Paganamisjoni tarwilikkus. Taaw. 1. 96: 1—13.
 K. 15. Geskujulik misjonär. 2. Kor. 6: 1—10.
 L. 16. Ujün töö. 1. Kor. 15: 9—10.
 P. 17. Misjonitöö raskused. 2. Kor. 11: 23—30.

Jeesuse kuninglik walitus.

- E. 18. Käik waenlaste maale. Ap. t. 16: 6—15.
 T. 19. Waenlaste asjata wastupanek. Ap. t. 16: 16—24.
 K. 20. Põrutaw tagajärg. Ap. t. 16: 25—40.
 N. 21. Jeesus tegutsemas meis. (Taewam. p.) Wiilipi 1: 3—11.
 N. 22. Mäletage oma ülesande tähtsust! Wiilipi 2: 12—18.
 L. 23. Dodates kuninga tagajitulekut. Wiilipi 3: 13—21.
 P. 24. Jgawene kuningas. Taaw. 1. 110: 1—7.

Troostija, tule meile!

- E. 25. Salajane igatus Bõhawaimu järele. Ap. t. 19: 1—12.
 T. 26. Tõotatud Waim. Ejeef. 11: 14—25.
 K. 27. Wõidurikas Bõhawaimu töö. Ap. t. 19: 13—22.
 N. 28. Bõhawaimu töö koguduses. Ap. t. 20: 17—38.
 N. 29. Tarkuse ja ilmutuse Waim. Gewef. 1: 15—22.

- L. 30. Tingimised Bõhawaimu saamiseks. Ap. t. 1: 12—26.
 P. 31. Bõhawaimu wäljawalamine. Ap. t. 2: 1—47.

Juuni.

Rahutustes.

- E. 1. Mäts linnas. Ap. t. 19: 23—40.
 T. 2. „Lambad huntide keskcl“. Matt. 10: 16—25.
 K. 3. Troost wiletsuses. 2. Kor. 1: 3—11.
 N. 4. Jõud kannatustes. 2. Kor. 4: 7—11.
 N. 5. Kõigis asjus läbi katjutud. 2. Kor. 6: 1—10.
 L. 6. Wastuhakkamine — hukatus. 4. Moof. 16: 1—5; 20—35.
 P. 7. Ei meie saa häbise! T. 1. 69: 1—8.

Wangistatud ja siiski waba.

- E. 8. Wangistatud ja siiski waba. Ap. t. 21: 15—40.
 T. 9. Hoiatus. Ap. t. 21: 1—7.
 K. 10. Kannatustele walmistatud. Ap. t. 21: 8—14.
 N. 11. Wangide wabastamine. T. 1. 126.
 N. 12. Orjus ja wabadus. Joh 8: 31—36.
 L. 13. Suurim orjus. Kal. 5: 1, 19—22.
 P. 14. Jeesus — Wabastaja. Luuka 4: 14—22.

Wastutawus rahwa ees.

- E. 15. Kaebtus. Ap. t. 24: 1—9.
 T. 16. Kõstmine rahwale. Ap. t. 24: 10—27.
 K. 17. Suure kohtu ees. Ap. t. 23: 1—11.
 N. 18. Tapmise kawatjus. Ap. t. 23: 12—21.
 N. 19. Teo murjaminek. Ap. t. 23: 22—35.
 L. 20. Kartujeta tunnistajad. Matt. 10: 26—33.
 P. 21. Ristifandjad. Matt. 10: 34—42.

Glamused reiful.

- E. 22. Roomas. Ap. t. 28: 11—24.
 T. 23. Reifulawa. Room. 15: 21—33.
 K. 24. Reifuliht. Ap. t. 25: 1—12.
 N. 25. Reifulalgus. Ap. t. 27: 1—8.
 N. 26. Torm. Ap. t. 27: 9—26.
 L. 27. Laewa hukkumine. Ap. t. 27: 27—44.
 P. 28. Sõbralik wastumõtt. Ap. t. 28: 1—10.

Kirjad toimetusele.

Austatud „Noorte Elu“ toimetus!

Et teie lehes allianskoosoleku kuulutusel ka meie nimeid on nimetatud, palume järgmistele ribadele ruumi lubada.

Allianskomitee teadis selgesti, et meie komitee sisetiste puuduste pärast kahju tundes sellest oleme lahunud ja niivõidi mitte taaja ei saa töötada. Siiski on komitee omavoliliselt meie nõusolekut külmata meie nimeid tarvitanud. Palume, et komitee edaspidi jarnaseid võtteid ei tarvita.

Ed. Lilienthal
J. Mädasõn.

Allianskomitee seletus wv. Lilienthali ja Mädasõni protektirja puhul.

Allianskomitee, teada saades, et wenuad Lilienthal ja Mädasõn on protesti avaldanud selle vastu, et nende nimeid on ilma neilt luba saamata avaldanud komitee poolt soowitud Nelipühi allianskonverentsi kõnelejate nimekirjas, avaldab sündamest kahetsust jarnase wahetuhtumise pärast, ühtlasi teatades, et komitee ei wõinud teistigi, kui oma ottsust niisugujena alliansjõpradele teada anda, et ta heameelega oleks näinud wendi L. ja M. nagu iga aasta, nii ka tänawu konverentsil kõnelejaina esinemas.

Allianskomitee.

Wäljaandja: Eesti Üskliffude Noorte C. E. liit.

Wastutaw toimetaja: W. Rafles. Toimetuse aadress: Tallinn, Siisraeli t. nr. 12—6.

Tänawu-aastane C. E. liidu

AASTAKOOSOLEK

peetakse N. M. K. Ü. lahel wastutulekul Kaarli tn. nr. 3
1. Nelipühipühal ära.

K A W A S:

Algus pool 10 hommikul.
Terwituskõne.

Kõned: Meie noorsooühingute arenemise wõimalused
ja takistused.

Waimulik isik ja tema töö.

Lõunawaheaeg — kella 1—3.

Kella 3—7 — tegelik osa.

Terwitused ja lühikene aruanne ühinguist.

C. E. Liidu 1924. a. aruanne:

- Sekretäri aruanne;
- Laekahoidja aruanne;
- „Noorte Elu“ aruanne;
- Reisusekretäride aruanne;
- Liidujuhataja aruanne.

Iga aruandele järgnewad läbirääkimised.

Kassa aruande kinnitamine.
1925. a. eelarwe wastuwõtmine.
Rajariikide C. E. konverentsi küsimus.
Walimised.
Koosolekul tekkinud küsimused.

Iga ühing saadab 15 tegewliikme peale ühe saadiku;
alla 15 liikmeline ühing ühe saadiku.

LIIDUJUHTATUS.

„Noorte Elu“ on müünud 1924. a.:

Tall. Ew. Kristlaste C. E. Ühing	2927.	eks.
Narwa C. E.	1530.	—
Paide C. E.	1295.	—
Noarootsi C. E.	1250.	—
Tallinna S. R. C. E.	1177.	—
Rakwere C. E.	995.	—
Pärnu C. E.	792.	—
Tallinna Allika C. E.	713.	—
Remberg — Risti	580.	—
Haapsalu C. E. Ühing	560.	—
Kasesaba — Tallinnas	460.	—
T. Ü. Seltsimees	450.	—
Utsar — Tõrwas	430.	—
Ruila C. E. Ühing	345.	—
Kokamägi — Ula	320.	—
Peipmann — Tallinn	314.	—
Mardu C. E. Ühing	255.	—
Kuul — Saku	230.	—
Hiire — Walk	205.	—
Neudorf — Klooster	205.	—
Eichental — Rapla	195.	—
Darsing — Tartu	186.	—
Wühner — Walk	165.	—
Kask — Lehtse	164.	—
Nogen — Tallinn	120.	—
„Söber“ — Kuressaar	120.	—
Welk — Hageri	120.	—
Winter — Tapa	115.	—
Roosmann — Rahkla	114.	—
Böckler — Wiljandi	105.	—
„Usaldus“ — Keila	100.	—
Mürk	96.	—
Rumberg	75.	—
Kulm — Tallinn	66.	—
Nahksepp — Antsla	30.	—

Nelipühi allianskonverentsist osawõtjaile

1. ja 2. juunil 1925. a. teatame, et nimetatud konverents peetakse N. M. K. Ü. lahel wastutulekul Luteri Rahwamajas Lõuna tän. 17 ja paralleelkoosolekut Turnisaalis, Kaarli tän. 3. Sisfesoitnud wõõrad leiawad ööforterit Luise tän. 11. Siinise Ristis, Wälke Kompassi tän. 14. Ew. Kr. palvemajas, Miska tän. 5 Baptisti kog. palvemajas ja S. Pärnu maantee 19, Metodisti palvemajas.

Sündamest teretulemaist!

Allianskomitee.

Teen igasuguseid

kellasepa töid.

Tellimisi palun ära anda Tallinnas:

„Seltsimehe“ kassapidajale ehk töökotta Wil-
lardi tänaw 3—10 (hoowis).

Terwitades wend **G. Henny.**

Teatan oma wendadele ja sõpradele, et wotan
meesterahwa-riiete

peale tellimisi wastu.

Aust. B. Rusalep.

Adress: Koopa (Siini) tn. 9—3, Tallinnas.

R.-Ü. „Külwaja“ trükk, Keilas.

Sind 20 marka.